

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET.

LÖRDAGEN DEN 25 APRIL 1903.

N:R 17 (852).

ÖFVERSTEKAMMARHERREN O. GENERALLÖJTNANTEN FRUH. G. O. PEYRON MED FRIHERRINNA, FÖDD DUE, I KRETSEN AF BARN OCH BARNBARN PÅ GULDBRÖLLOPSDAGEN. FOTO FÖR IDUN AF ALFRED B. NILSSON, HELSINGBORG.

ETT GULDBRÖLLOSPAR.

OFTA MÖTER man på Helsingborgs gator eller promenader ett resligt, ståtligt par, förtroligt samspråkande, medan hälsningar hjärtligt besvaras till höger och vänster. Man har svårt att tro, att detta distinguerade par delat ljutt och ledt under ett 50-årigt äktenskap. Och dock var det den 14 april 1853, som dåvarande löjtnanten vid lifgardet till häst, friherre *Gustaf Oscar Peyron* vigdes vid *Söster Pauline Katinka Due*, dotter af norska statsministern *Fredrik Due* och hans maka *Alethe Georgina Wilhelmina Sibbern*.

Ett halft sekel har sedan dess rullat hän. Och åren ha farit mycket skonsamt fram med dem båda.

Den 14 dennes firade alltså öfverstekammarherren, generallöjtnanten, friherre *Peyron* och hans friherrinna sitt guldbrällöpp. Det var en verkligt storartad hyllning, som kom festföremålen till del: lyckönskningar, deputationer,

tal, musik och en formlig lavin af blommor. 260 telegram ankommo med anledning af dagens betydelse från när och fjärran, däribland från konungen och drottningen, från kronprinsen, kronprinsessan, hertiginnan af Dalarna samt från danska kronprinsparet.

Som enskild människa är ju öfverstekammarherre *Peyron* känd som en ovanligt älskvärd personlighet, populär i vida kretsar. Och vi tro att det vid detta tillfälle ej kan vara ur vägen att kasta en blick tillbaka på hans offentliga verksamhet under dessa år.

Efter att vid 17 års ålder ha genomgått *Carlberg*, blef han 1845 underlöjtnant vid lifregementets dragoner. Året därpå transporterades han till lifgardet till häst. Efter att vid detta regemente ha avancerat till ryttmästare och skvadronschef, blef han 1864 öfverstelöjtnant vid husarregementet *Konung Carl XV*, numera kronprinsens husarer. Öfflyttades 3 år därefter till *Skånska husarregementet*, hvars öfverste och chef han befordrades till 1869. 1884 finna vi honom som generalmajor och chef för 3:dje arméför-

delningen, hvarifrån han följande år öfverflyttades till 1:sta arméfördelningen. Utnämndes 1892 till generallöjtnant och tog afsked 1896.

Hofvet lämnade han 1870, efter att förut ha varit adjutant hos *Oscar 1* och kammarherre hos änkedrottning *Josefina* under åren 1859—70. Öfverstekammarherreutnämningen skedde år 1899.

På det politiska och kommunala området har generalen tagit lifligt del. *Sälunda* har han varit statsråd och krigsminister 87—88 (det är anmärkningsvärdt att äfven fadern på sin tid beklädt samma post), men afgick på grund af sin utpräglade frihandlarståndpunkt med den *Themptanderska ministären*.

Öfverstekammarherre *Peyron* har bevistat inalles 22 riksdagar, däraf 5 i ridderskapet och adeln, och efter ständsrepresentationens upphörande 17, dels som 1:sta, dels som 2:dra kammarrepresentant.

Som stadsfullmäktig har generalen suttit i *Stockholm* åren 63 och 64 och i *Helsingborg* sedan 74.

Otaliga äro de kommittéer, i hvilka han tagit del och därvid hans militära insikter kommit väl till pass, såsom generalkommittén för landtförsvarets ordnande (1890), leveranskommittén (88—89), där han fungerade som ordförande, kommittén för sammanslagning af landt- och sjöförsvarsdepartementet (94) o. s. v.

Utomlands har friherre Peyron beordrats vid skilda tillfällen, såsom 1859, då han var dåvarande öfverhofstallmästare Braunerhielm följaktigt för att vid ryska hofvet notificera Oscar I:s död och Karl XV:s uppstigande på svenska tronen. 1873 bevistade han på uppdrag kavallerimanövrerna i Anhalt Dessau och 1882 i Krasnoje Zelo, den kända exercisheden i närheten af S:t Petersburg.

Till serafimerriddare utnämndes han 1902. Som bekant är friherre P. en mycket nitisk frimurare samt bekläder den framstående posten som provincialmästare för Skåne, Halland och Blekinge.

Detta är ju endast de yttre konturerna af ett framgångsrikt lif — bakom hvilket man skönjer sträng pliktuppfyllelse, arbete och möda.

Det gifves en annan verksamhet, ej mindre beaktansvärd, fastän den ej alltid framträder öppet för offentligheten — arbetet i det tysta i hemmet, familjen. En utsökt hemtrefnad och den oskrymtade hjärtlighet, som möta en i det Peyronska hemmet, vittna att dess sjäfulla och ädla härskarinnor förstått att framtrolla tillvarons ljusare makter — att i lifvet praktiskt omsätta: *noblesse oblige*.

Kronprinsens telegram till festföremålen på högtidsdagen började sålunda:

»Till det ungdomliga guldbryllloppsparet...»

Det gifves verkligen ungdomliga guldbrylllopspar!
A. B. N.

ATT GIFVA.

KONSTEN att gifva är svår. Jag menar nu icke det, att ge en mer eller mindre dyrbar present till någon likställd, af hvilken man kau vänta sig samma artighet tillbaka, utan att i en eller annan form gifva åt en nödställd eller mindre lyckligt lottad like. Fråga är, om det öfverhufvud kan inläras, om det inte snarare är en gåfva än en konst. Det är åtminstone en hjärtats sak. Somliga gifva blott och bart af plikt känsla, andra emedan deras ställning i samhället ålägger dem det och därtill ofta nog påverkade af en eller annan. Andra gifva för att de inte kunna låta bli, för att det är dem en sådan glädje och för att de känna ett så hjärtligt deltagande, och hur svårt det än för den utomstående må vara att spåra den innersta drifkraften till en människas hjälpsamhet, tror jag likväl, att den, som mottager hjälpen, rent af instinktivt känner den.

Det finnes något, som anses böra stå i oupplöslig förening med en erhållen gåfva eller hjälp, äfven om den, som därmed hugnats, icke anhållit därom, något, som skall växa fram därur lika själfallet som frukten ur kärnan. Det är *tacksamhet*. Men hvad är då egentligen tacksamhet? Det är *glädje*.

Det som icke gifves finkänsligt och med glädje, det kan, åtminstone icke hos en finkänslig natur, väcka någon verklig glädje, det må nu i sig själf vara aldrig så välkommet och välbehöfligt, och hos den, som märker, kanske snarare känner, att tacksamhet fordras som ett slags betalning, hos honom dör tacksamhetskänslan i hjärtat, om också orden tvingas fram på läpparna. Ofta har jag hört personer, som bisprungit någon, för tjunga utbrista: *Hvad det är roligt att hjälpa*

den människan! Hon är så innerligt tacksam äfven för det allra minsta! Hvem vet — kanske var tacksamheten endast ett talesätt.

Men till och med ytterst finkänsliga människor, som verkligen gifva af hjärtat och inte heller fordra tacksamhet, förstå ändå icke alltid konsten att gifva. De skulle icke för allt i världen vilja såra, men just deras sätt att gifva visar, att de själfva anse det förödmjukande att behöfva taga emot, äfven om hjälpen icke begärts, och för egen del skulle känna det ytterst motbjudande — de beklaga, de bedja om ursäkt, de vilja ej höra ett ord af tacksamhet, men de förstå ej, att de just genom denna öfverdrifna grannlighet såra och förödmjuka.

Det rätta sättet att gifva är att göra det enkelt, rättframt, gladt och naturligt, utan vare sig förmaningar eller exklamationer. Inte göra någon affär däraf, utan taga det som den naturligaste sak i världen, att den ena människan skall hjälpa den andra. Den som ger på detta sätt, »fritt ur hjärtat», blir naturligtvis glad, om han ser sin gåfva väcka glädje, men han vill ej veta af några tacksägelse, de blifva honom rent af till en plåga — ett enkelt tack kan till och med blifva honom för mycket. Men är han aldrig så litet människokännare, så skall en glimt i ögat — en fuktig blick — en hård handtrykning — ett halft allvarligt, halft humoristiskt kärnuttryck, allt efter olika natureller, säga honom allt och vara honom nog.

Det finns också de, som äro till den grad fordringslösa, att de gifva i tysthet, utan att kunna förmås att ge sig till känna, och detta anses ju vara det fullkomligaste sättet att gifva. Må så vara. Men om också gifvaren härigenom afsäger sig alla anspråk på tacksamhet, så väckas och underhållas däremot undran och gissningar hos den, som blir föremål för en anonym gåfva. Kommer den från någon, som det skulle vara honom ytterst motbjudande att mottaga något af, eller från någon, hvars hjälp hvarken skulle smärta eller förödmjuka? Detta att stå i obligation är ju för den stolte och ömtalige så påkostande — en sådan människa lider hellre allt, än hon själfmant skulle sträcka handen efter hjälp, och likväl har jag sett äfven sådana naturer öfverhopade med hvad som på själfträffardighetens språk kallas välgärningar, utan att de å någöndera sidan känts som sådana eller på minsta sätt rubbat det fria, likställda förhållandet. Men icke är det ofta sådant inträffar, ty om det är svårt att gifva på det rätta sättet, är det också svårt att rätt taga emot. Nej, menar man, det är visst inte svårt, därtill fordras blott ett ödmjukt, undergifvet, förnöjdt och tacksamt sinne. Då frågar man inte alls efter *sättet*, man bara känner och vet sitt behof och kysser barmhärtighetens utsträckta hand, om inte precis kroppsligen, så likväl i andanom. Ja, nöden kan vara så skriande, behofvet så pockande, att till och med den ömtalige i det ögonblick, då räddningsplanen räcker honom, inte frågar stort efter, *hur* det sker. Så kan vara förhållandet med den unge, som måste hjälpas fram för att nå målet för sin sträfvan, den gamle, som behöfver skydd och vård. Men när den hulpne icke längre hetsas och jagas af uppehållsekampen, då han återfått sin af ångestkänslan rubbade normala sinnesstämning och kommit åter till sig själf, då blir honom hjälpen, ogrannlaga eller kallt och tvunget räckt, till en börda, hvars tryck kan blifva rent förkrossande, ja, alstra agg och bitterhet till välgöraren, mynnande ut i den allt uppslukande känslan att få afskudda sig oket.

Otvunget, fritt och med glädje gifvet, det är också otvunget, fritt och med glädje emottaget — först då får gåfvan, den må för öfrigt hafva hvilken form som helst, sitt fulla värde och äfven om icke — tyvärr — sitt enda, så dock sitt fulla berättigande.

STEFFEN.

STOCKHOLMSBILDER, TECKNADE AF EN NYINFLYTTAD. FÖR IDUN AF N. P. ÖDMAN.

III.

NÅGOT OM »KOLINGAR».

Populär föreläsning utan skioptikon.

DEN som då och då i sin stilla landsort kommit att kasta en blick på de Engströmska teckningarna, har »*nolens volens*», d. v. s. antingen motvilligt eller välvilligt, fäst sig vid hans vidunderliga »kolingar», som bland dessa teckningar intaga ett dominerande rum. Och han har ovillkorligt frågat sig: »kan det finnas sådana fulingar i verkligheten?» Och det i själfva Stockholm?» Och så, när han kommit till Stockholm, hvad är naturligare än att han tittat sig nyfiket om efter dem? Så har äfven jag gjort. Men jag har ingenstädes kunnat finna dem, d. v. s. jag har ingenstädes sett några motsvarigheter, ens tillnärmelsevis, till de gräsliga Engströmska bilderna — och det oaktadt jag kastat forskande blickar i alla riktningar på sådana platser och ställen, där originalerna till dem efter alla sannolikhetsberäkningar borde finnas.

Finns det då inte alls några kolingar i Stockholm? Är det verkligen så väl? Åh jo, de finnas nog och det i »legio», fast de ej bära de Engströmska snabelprofilerna. Dessa profiler äro nämligen, som jag trott mig finna, endast sinnebildliga för »kolingens» hela djuriska läggning (om man kan säga detta utan att förolämpa *djuren*), de äro ett slags symbolism inom den Engströmska konsten, och från den synpunkten sanna och berättigade, om också ej tilldragande.

Nåväl, så snart jag fått klart för mig, att jag ej längre borde söka efter de symbolistiska snablarna i verkligheten, så fann jag snart mina kolingar, jag fann dem hoptals i hela Stockholm, men mest på vissa platser. Och hvad är kännetecknet på dem? Jo, kännetecknet är det samma som själfva grundorsakerna till deras tillvaro; ty just de krafter, som inifrån pådrifva »kolingens» utveckling till »koling», sätta också sin yttre prägel på honom på det tydligaste sätt.

De kunna, dessa krafter och kännetecknen, reduceras till hufvudsakligen två, och heta *sprit* och *lättja*. När dessa krafter få öfvermakten med en människa, som ej har råd

Ett verksamt skönhetsmedel är det nya toilettpreparatet »*Azymolvinaigre*» genom dess inverkan på hudåkommor, ekzem, reformar, finnar, hudrodnader, pormaskar, skäggschamp m. m. Mot *hufvudvärk* och dåsigheit är »*Azymolvinaigre*» ytterst uppriskande och behagligt. I tvättvattnet och vid bad är »*Azymolvinaigre*» för muskel- och närvsystemet samt för huden utomordentligt välgörande. Tillverkas under läkarekontroll vid F. Pauli's fabrik, Stockholm.

Den friskaste och angenämaste är F. Pauli's ELECTA-Eau de Cologne. Prisbelönt London, Wien, Paris, Köpenhamn, Chicago, Stockholm m. fl. har F. Pauli's Electa-Eau de Cologne tillvunnit sig kännares odelade bifall.

MELLINS FOOD

af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.

Finnes på Apoteken samt hos Specerihandlarne.

PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, GEFLE.

att under deras herravälde hålla sig med »snygga gångkläder», då *skapas kologingen*. Ja, strängt taget skulle jag vara böjd att från definitionen på »kologing» ta bort denna sista negativa bestämning om de »snygga gångkläderna», och alltså utsträcka kologingsexistensen till alla klasser och kalla alla individer som behärskas af sprit och lättja för »kologingar», äfven om de bära den finaste bonjour, men detta strider ju mot språkbruket, som nu en gång för alla förklarar sig obetingadt för den Engströmska sorten med dess anspråkslösare samhällsställning, dess frihet från all »deklaration» och dess mindre vårdade toalet — och för språkbruket måste man ju böja sig.

Sedan jag för kologingarnes upptäckande funnit denna nyckel som heter »sprit och lättja», nämligen spriten synlig i ansiktet, lättjan i hållningen och situationen, och därtill den i ovanlig grad vanvårdade habiten, så har det gått lätt att få reda på dem; och nu har jag deras sorgliga släkte på mina fem fingrar — så vidt som det på gator och platser uppenbarar sig; ty någon djupare forskning d. v. s. något kologingstudium inomhus — mer än i ett enstaka fall, hvarom mera sedan — har jag icke företagit mig. Men må man icke tro, att jag ibland förblandat en verklig *arbetare* med en kologing, om den förr varit för tillfället något ruskigt klädd. Nej, skillnaden är i själfva verket betydlig och i ögonen fallande. I arbetarens ansikte finner man alltid det mer eller mindre energiska draget, som vittnar om arbete, försakelse och kraft, i hans kroppsställning och hans rörelse något spänstigt, i hans gång något raskare och ledigare, men hos kologingen är allt sådant borta. Det ligger en viss slapphet i hans drag och något visst likgiltigt gloende i hans blick, och i hans ställning och gång något utpräglat lättjefullt. Ja, till och med om en verklig arbetare har för tillfället råkat bli något onykter, så kan dock ett skarpt öga upptäcka att det alkoholistiska tillståndet hos honom är *akut*, då däremot i kologingens berusning eller halfterusning samma skarpa öga, ja, till och med ett rätt vanligt öga, upptäcker att tillståndet är *kroniskt*. Och hvad kläderna beträffar, så är det ej svårt att skilja mellan det ärliga arbetets sot och smuts och slitning, som på ett hedrande sätt utmärka så mången arbetares dräkt, och å andra sidan den lättjans smuts och lättjans trasor, som utmärka den liknöjde kologingens. På någon för kologingen utmärkande dräkt kan man ju för öfrigt icke särskilja honom, om man ock kan säga att bland hufvudbonader har han ett slags förkärlek för den slokiga hatten med trasiga brätten, som framtill halft skymma ansiktet — ehuru han visserligen lika ofta kan förekomma i mössa af obestämbart form med eller utan skärm. Han går gärna framåt lutad med axlarne skjutande upp och med de sysslolösa händerna instoppade i fickorna, helst byxfickorna. Gången långsam och loj. Och bär han därtill en kavaj, som synnerligen baktill är mycket kort, så är bilden färdig. Detta är åtminstone, har jag tyckt mig finna, den allra äktaste typen af en kologing, särskildt en ung. I förbigående sagdt är det stundom rätt svårt att skilja en »ung kologing» från en »ligapojke». Den förnämsta skillnaden är dock enligt min tanke, oberäknadt jokynnet, den, att kologingen är mera försupen. En ligapojke, som fortgår allt mer med superiet och lättjan, utvecklar sig således med naturnödvändighet till »kologing».

Det finns enligt min tanke två stora hufvudslag af kologingar: de *hjälpliga* och de *ohjälp- ligo*. Till det förra slaget räknar jag sådana,

som vare sig genom oförvårdad eller själfvörvårdad arbetslöshet lockats in i kologingarnes led, men ännu ej hunnit blifva så införlifvade med själfva stamtruppen, att ej räddning kan anses möjlig, om arbetstillfälle och välvilja möta dem. Till de ohjälpliga åter räknar jag dem, som under en längre tid hunnit sjunka så djupt och bli så fastrotade i kolingslifvet att, så vidt människoöga kan se och erfarenhet visat, räddning är omöjlig. Dessa skulle ej vilja arbeta med allvar, om det bjöds dem »guld och gröna skogar». I stället för »hjälpiga» och »ohjälpliga» skulle man äfven kunna begagna termerna »halfkologingar» och »helkologingar». Men huru som helst, att säkert särskilja det ena slaget från det andra torde ej gå annat än på experimenteral väg. Ej heller är det lätt att bestämma gränsen, där kologingsexistensen börjar, ty naturligtvis finnes det ett bredt öfvergångsstadium och talrika öfvergångsformer, som jag ej vill åtaga mig att specificera, om jag också på rak arm kan säga att sprit och lättja alltid har något att göra med dem. De enda slags kologingar, som man genast med säkerhet kan göra diagnosen på, äro de fullt utbildade helkologingarna.

*

Nå, kan någon fråga, hvar träffar man på dem? Ja, det är så godt som öfverallt, ehuru jag har anledning tro att de hysa en viss aversion för de mera fashionabla delarne af Östermalm på grund af där rådande förargliga portvaktförhållanden, men däremot stor förkärlek för »staden inom broarne», och den till staden närmast gränsande delen af »Söder». Emellertid anser jag mig böra upplysningsvis nämna, att en östermalmsbo, på tal härom, sade till mig härom dagen: »Vi ha nog kologingar i Östermalm också, men de äro betydligt finare än edra på Söder.» Jag vill minnas han till och med talade om »bonjour». Det kan ju hända han har rätt, men då höra de ej heller till den kategori jag har under behandling. Mina kologingar träffar man nog bäst på Österlånggatan, (inräknadt Benickebrinken, och i de smala gränderna från den förstnämnda ned till Skeppsbron och äfven på Skeppsbron själf, särskildt då sjöfarten är i full gång, men de förakta ej heller Slussplanen, Kornhamnstorg och Mälarstranden och ha äfven sina älsklingsställen på Söder, framför allt Stadsgården, andra platser att förtiga. Och allestädes där det finns en krog kan man vara säker att upptäcka några af dem, enstaka eller flockvis, i dess omedelbara närhet.

Och nätterna, hvar tillbringa de dem? Ett stort antal lär tillbringa dem i frälsningsarméns härbergen mot en ringa penning, som de tigt eller »jobbat» sig till, ja, en och annan, som med sina femtio öre på fickan tillhör kologingarnes aristokrati, bor rent af på »hotell», visserligen långt ifrån förstklassiga och företrädesvis belägna »i det mörkaste Stockholm», men dock bärande små trefliga landsortsnamn.

*

Eget nog spåras hos en del kologingar ett viss konservativt drag och detta både i kyrkligt och politiskt afseende. Flere af dem bevista nämligen hvarje söndag under hela vintern gudstjänsten i Storkyrkan, där man då alltid finner dem i en viss vrå af kyrkan ordnade i täta rader på bänkarna. Och dessa »Storkyrko-kologingar», om jag så får kalla dem, höra uppenbarligen till den allra äktaste typen af helkologingar.

Kologingarnes *politiska* konservatism åter tror jag mig ha funnit i deras uppenbara dragning till Karl Johans staty På bänkarna

NYHETERNA

för våren i

BARNKLÄDER

nu inkomna hos
M. BENDIX
16 Regeringsgatan
och
5 Sturegatan

rundt omkring denna kan man hvilken tid på dagen som helst finna representanter för dem, synbarligen försjunkna i djupa politiska betraktelser, under det gamle Karl Johan blickar nådigt ned på dem från hästryggen.

Men jag återgår ännu en gång till deras förekomst i Storkyrkan, då det särskildt torde intressera landsortsbor att höra något mera därom; och jag vill då berätta något om det tillfälle, då jag där personligen iakttog dem. Det var en söndag på senhösten förlidet år icke långt efter min hitflyttning. Som jag vid mitt inträde fann kyrkan tämligen fullsatt, gick jag utan lång besinning och satte mig i en bänk tämligen nära dörren, där det ännu tycktes finnas godt om utrymme. Jag såg mig omkring och fann mig till min stora förvåning omgifven af — idel *kologingar*, de flesta af den äldre skäggiga sorten. Typen var omisskännelig. Inte så många just i den bänk jag valt, men hela bänken bakom mig var fullbesatt af dem, likaledes sidobänkarne både till höger och vänster. Fullkomligt okunnig om deras förkärlek för Storkyrkan som hviloplats, började jag i mitt stilla sinne undra, om dessa olyckliga verkligen kommit hit af ett nyvaknadt religiöst behof, och jag glädde mig i mitt hjärta vid denna tanke, synnerligen som jag såg en och annan andaktsfullt nedlutad i bänken såsom försjunknen i någon inledningsbön. Men glädjen blef ej långvarig, ty när de nedlutade inte reste sig upp igen utan förblefvo allt fort i samma ställning, så började jag misstänka att de *sofvo*, och det gjorde de; och småningom somnade äfven de öfriga af dem, om inte förr, så åtminstone så snart predikan börjat. Blott två, af väl ett tjugu- eller trettio-tal, höllo sig vakna, och af dessa två var det till och med en som tycktes följa uppmärksamt predikan, ja, äfven knuffade till sina snarkande grannar ibland för att få dem att sitta hyggligt och höra på. Jag gjorde mig dock knappt några illusioner om honom, emedan hans ansikte äfven under lyssnandet hade det sanna kolingsuttrycket, men han intresserade mig i alla fall, om ock hans försök att väcka grannarne visade sig alldeles fruktlösa. Slutligen blefvo snarkningarne på flere håll så högljudda, att en af kyrkväktarne, som tycktes hålla vakt i närheten, såg sig nödgad att gripa in. Det var i synnerhet en af dem, den ljudligaste af dem alla (kanske dödfull på köpet), som han kraftigt bearbetade med upprepade ruskningar, men hvarken denne eller någon af de andra lyckades han få lif i. I bästa fall rätade de på ryggen ett tag och tittade sig förvirradt omkring och så sjönko deras lurfviga hufvuden ned igen, och de somnade genast. Jag började bli generad af detta kolingslif omkring mig under pågående gudstjänst och tyckte mig ej ha det gagn af mitt kyrkobesök som jag önskat, och äfven kunde jag inte undgå att tänka på en viss fara i en sådan närhet. Ja, den stod,

Eva Hellman & Co.
Drottninggatan 68. Et. 1886.

HUSHÅLLSSKOLA,
MATSALAR,
CAFÉ & BUFFÉ,

rek. sin omsorgsfulla undervisning i matlagning, finbakning, desserträtter m. m. 3 mån. elevkurs. Prosp. och Upplys. fritt. särsk. för damer, som följt af centralt läge, godt och rikligt bord, låga priser och därtill rabattkuponger. Stadens mest besökta. öppet till 11 e. m. Frukost-, lunch-, supé- o. kaffeservering. Tårter, bakelser, kaffebröd från eget bageri serv. o. säljes här.

Enligt referat af meddelande från Svenska Tandläkaresällskapets kommitté för undersökning af gängse antiseptiska munvatten på Internationella Tandläkarekongressen i Stockholm den 15 Aug. 1902 är

STOMATOL

övedersägligen det munvatten, som bäst uppfyller de fordringar medicinen och tandhygienien ställa på ett bakteriedödande och sjukdomsförekommande preparat för tändernas och munnens vård.

STOMATOLFABRIKEN, Stockholm.

H. M. Konungens Hofleverantör.

som jag så får säga, alldeles »lefyvande» för mig. Man torde förstå hvad jag menar. Emellertid hade det nu hunnit bli tämligen klart för mig hvarför kolingarne gingo i kyrkan, och efteråt fick jag saken ännu klarare genom att tillspörja en om förhållandena underkunnig person. Jag fick då veta hvad troligen hvarenda stockholmsbo vet, men landsortsbor torde behöfva upplysas om, nämligen att kolingarne i trakten af Storkyrkan ha sedan länge ett slags privilegium på att vid gudstjänsterna intaga sina särskilda bänkar i en viss vrå af kyrkan; och att hvad de där söka är värme och en god sömn, ingenting annat. Storkyrkan är således för dem under vintern, om ock blott på söndagarne, ett slags *värme-stuga*, som de tycka om att använda, »medan de vänta på krogarnes öppnande», såsom min sagesman upplyste. Och som krogarne inte öppnas förr än kl. 1, så sitta de längre kvar än andra kyrkobesökare. Sin sömn få de fritt njuta under gudstjänsten, såvida de icke snarka för högt. Då först ingriper ordningsmakten.

Så nu visste jag hvad »kolingskult» ville säga, åtminstone i en viss mening.

Emellertid föresatte jag mig att nästa gång jag besökte Storkyrkan välja en annan plats. Den där kologen, som hörde på, kunde jag dock ej få ur mina tankar, och jag närde till och med ett hopp att han hörde till de »hjälp-liga».

Från Storkyrkan styrde jag efter gudstjänstens slut kosan utför Skomakare- och Svartmangatorna till Benickebrinken, och där såg jag åter en hel skara kolingar, dessa stående i en lång rad och stödjande sig mot järnräcket i hvarjehanda »loja» ställningar och med blickarna riktade ned öfver Österlånggatan, liksom väntade de på något. Jag frågade en poliskonstapel i närheten hvad de stodo där och tittade på, och han svarade: »De stå bara och vänta på att krogarne ska öppnas. Så stå de hvarje söndag.» Jag fortsatte min väg mot hemmet och såg sedan andra flockar stå på samma sätt väntande i närheten af någon krog. I denna stilla väntan låg, om jag så får säga, kolingarnes »söndagsstämning», sorglig att se och tänka på.

*

Man hör stundom stockholmare påstå med en viss stolthet, att hos deras kolingar skall af gammalt finnas något visst *spirituellt*, ja en verklig *humor*. Ja, såvida vi få öfversätta *spiritus* med »sprit» och *humor* med »vätska» (såsom ju detta ord i första hand betyder) så tror äfven jag, att båda delarne finnes hos dem alla i tillräcklig mängd; men skola vi ta orden i deras mera estetiska betydelse, då undrar jag, om inte påståendet beror på en liten fåfänga hos stockholmarna att vilja briljera med mera begåfvade kolingar än landsorten, liksom norrmännen med »mere begåfvade Idioter» än svenskarne. Och åt denna fördom har väl ock Engström genom sin egen

»humor» under de vidunderliga bilderna gifvit ytterligare stöd; ja, han har gjort det med sådan framgång, att han lyckats skapa ett slags »kolingskult» (denna gång taget i sin vanliga mening), en kult som, i förbigående sagdt, hvarken torde hedra vår tids smak eller gagna kolingarne själfva. Att det bland dessa senare kan finnas ett och annat kvickhufvud, liksom sådana finnas inom alla samhällslager, förnekar jag naturligtvis härmed icke.

Och nu till sist en annan fråga. Äro kolingarne i allmänhet infödda stockholmare? Så gärna jag unnade Stockolm äran att ha både födt och fostrat dem alla, så har jag dock skäl att tro, att i fråga om flertalet blott äran af det senare d. v. s. af fostrandet och utvecklingen, tillkommer hufvudstaden. En betydande procent äro nog, att döma af de upplysningar jag fått, landsortsbor, som strömmat hit för att söka arbete och lycka och snart nog beträdd »vägen utföre». Man finner också bland dem de mest skilda dialekter, röjande deras respektive ursprungsor. Alltså, beklagligt nog, måtte kolingsanlagen vara rent *svenska*; och något litet af koling ha vi svenskar nog i oss allihop af naturen, såvida det måste erkännas att bland svenska nationalsynder, spritbegäret och begäret att lata och roa sig icke äro de minst framstående.

*

Jag närmar mig nu slutet af min uppsats. De »Stockholmsbilder», jag denna gång tecknat, ha, trots alla försök till ett leende då och då, ej egentligen varit glada, och det är ju ej heller så underligt, då de existenser jag här skildrat i själfva verket äro mycket sorgliga. Och det sorgliga förminskas ej däraf att skulden till en sådan tillvaro som kolingarnes, mest ligger hos dem själfva, i de olyckliga drifter jag ofvan påpekat; något som å andra sidan dock ej hindrar, att någon skuld här äfven hvilar öfver både medmänniskor och samhälle, som alltför mycket lämnat kolingarne åt sitt öde, utan försök att upprätta dem, medan det ännu var möjligt. Huru ett sådant upprättande skulle i praktiken ha kunnat försiggå, är jag hvarken människokännare eller »sociolog» nog att tilltro mig afgöra, om jag ock misstänker, att den omständighet, att både staten och enskilde (icke minst föräldrahemmen) omhulda de uppväxande pojkarne dagdrifveri under slyngelåren, icke är sättet att få dem in på rätt väg. Mer kan jag ej säga i frågan. Jag konstaterar blott ett af kräftsåren i vårt stora lysande hufvudstads-samhälle.

Hvar nu botemedlet för kolingarne finnes eller, ännu radikalare uttryckt, hur hela kolingseländet skall kunna utrotas, det är ej lätt sagdt. Här behöfvas sannerligen djupare tag och högre omskapande krafter än som stå människor till buds, men ett medel skulle dock kolingarne kunna försöka själfva tills vidare, och det vore att »en corps» ansluta sig till *arbetarnes stora spritstrejk*. Denna nobla rörelse, påbörjad i arbetarnes egna led, torde på samma gång, såvida strejken blir allmän och bestående, vara det kraftigaste *preventiva* medlet mot ett fortsatt rekryterande af kolingarnes sorgliga »legion».

GLÖM EJ

Jubileumsfondens sparbössor!

DIKTAREN OCH HANS HUSTRU. AF JUAN MARAGALL.

Öfversättning från katalanskan.

HUSTRUN SÄGER:

NÄR HELST jag talar och förströdd du ler och synes lyssna, utan dock att höra, då tycks mig, älskade, att dig jag ser en slup af tankar emot fjärran föra.

Mot det oändligt blåa färden bär, och slupen dansar öfver fradgad bölja; men vet, så stark min kärlek ändock är, att den mig låter dig på färden följa.

Hvarthän det bär, jag fatta ej förmår, jag vet blott, att jag förs på hafvet vida, att jag din hustru är, som vid din sida dig alltid följer och dig följa får.

DIKTAREN SVARAR:

Nej, du är lotsen på min tankes slup, och rodret hvilar ju i dina händer; min farkost alltid från de blåa djup till hamnen af din kärlek återvänder!

BIRGER MÖRNER.

Ferd. Flodin foto.

HENRIK WRANÉR.

I SVERIGE uppskattas egentligen ingen annan humor än den småländska! yttrar Ernst Högman smått sarkastiskt i en artikel i Idun n:r 51, 1902. Undras mig dock, om icke det sydsvenska klöfverbladet på humorns fält: halländingen Aug. Bondeson, småländingen Sigurd och skåningen *Henrik Wranér* verkligen vunnit berättigadt erkännande.

Det är just med anledning af att den sistnämnde i onsdags fyllde sina 50 år, som Idun vill bringa hans gemytliga bild och en landsman till honom rita en enkel ram däromkring för tidningens mångtusende läsare i gamla och nya världen.

Henrik Wranér är född den 22 april 1853 i Wranarp af Östra Tornarps församling, Kristianstads län, där fadern, som var skomakare,

ännu lefver, fastän blind. Började sin skolgång i Simrishamns pedagogi 1865, fortsatte i Kristianstads elementarläroverk 1867 och tog sin mogenhetsexamen där 1873. Som nybakad student var han anställd som kartritare och landtmäteribiträde i 4 år, därunder en mängd anteckningar och studier af allmogens lif, seder, ordstäf m. m. gjordes. Lärare i 2 år vid Fridhems folkhögskola i Malmöhus län, vik. kollega i Karlshamn läsåret 1879—80. Medredaktör af tidningen »Lund» 1887—89 och »Östersunds-Posten» 1890—93.

Alltsedan 1893 har han varit bosatt i Stockholm, där han tycks trifvas ypperligt och därifrån han ymnigt strör omkring sig alster af sin flitiga penna i kalendrar, tidningar och tidskrifter. I sju år har han varit fast anställd i Svensk Läraretidning. Jag tror mig icke säga för mycket, då jag påstår, att han är en af Sveriges mest lästa nu lefvande författare. Jag vill blott påpeka hans mångåriga medarbetarskap i Jultomten, Tummeliten, Saga, Fågel blå och hvad de alla heta, de vidt spridda och omtyckta barnpublikationerna; den serie folklifsskildringar »Ur folklif och folkmun» samt kåserier under rubriken »Småsnack» han sänder ut hvarje månad till ett 50:tal landsortstidningar — för att nu icke tala om att en del svensk-finska och svensk-amerikanska tidningar med aldrig tröttnande oblyghet stjåla hans bitar.

Hvarje vår utgifver han på Alb. Bonniers förlag en liten knippa skisser under smågemtyliga rubriker, såsom »Hvardagsmat och gilleskakor», »Tösaknep och pojkahyss», »Raringar och ragator», »Flinabyttor och suringar» o. s. v. och håller nu på att ge ut sin nittonde bok. Ett par äro öfversatta till norskan. — Men sina dikter har han ännu icke utgivit. Och ändå har han fått två diktsamlingar prisbelönta i Svenska akademien, den ena införd i Idun 1901.

W. har blifvit kallad »Sveriges Fritz Reuter», och i flere afseenden röjer han själsfrändskap med vår nyss hänsofna Lea. Aldrig har han skattat åt »naturalismen», så att hans böcker behöft ställas i något »giftskåp», utan ha de kunnat läsas till och med i flickpensioner. Han skildrar helst gammaldagsfolk med utprägladt religiös ståndpunkt. Han känner Skånes folk utan och innan och älskar det också, men är ej blind för dess brister, utan håller ofta nog spegeln för det. Särskildt tar han gummorna, de talföra och munviga, på kornet. Den röda tråden i hans diktning är alltid: Vårda kärlekens skära blomma framför allt annat! Trogen kärlek segrar alltid, om också ej den vinner väntad lön i jordelivets ofullkomlighet. Aldrig säljes ostraffadt dess förstfödsrorätt för en gryn-välling.

Hans lifsåskådning och säregna diktningsinnehård förklaras mycket genom hans uppfostran i ett strängt schartauanskt hem, och hans stora arbetsförmåga af hans lyckliga hemlif. Gift sedan 1891 efter nio års förlofning med Anna W. F. Löfgren, »den blåögda skånska prästdottern», som så ofta skymtar fram i hans diktning, har han tre pigga och lefnadsglada barn: Signe (»Mjölkbabytta»), Sven (»Domprost») och Helge (»Tomtegubbe»), hvilka nog också stå modeller emellanåt för honom i likhet med Jenny Nyströms och Carl Larssons »glyttar». Men »mor» läser alla hans koncept och är både hans »litterära sängmö» och litterära samvete».

Ofta har Wranér föredragit sina egna skisser offentligt, t. ex. vid folkhögskolefester, i K. F. U. M. och Stockholms folkskolläraeförening, stundom ute i Guds fria natur, såsom vid folkmöten i Skåne förr i världen. Vid dessa

uppläsningar har han förstätt rycka åhörarna med sig. Ett återsken af hans eget och berättelsernas skånska skämtlygne plågar leka på auditoriets anleten.

Mätte han länge få sprida solsken och godt lynne omkring sig! Det får man icke för mycket af här i världen.

HELGE SANDBERG.

BÄDDA BRUDSÄNG. EN GAMMALDAGS SKÅNEBILD AF HENRIK WRANÉR.

FÖRR I VÄRLDEN, när de gamle lefde, var det på sina ställen ett häfdvunnet bruk, att dagen innan en flicka skulle gifta sig bjöd hon hem till bröllopsgården först och främst sina närmaste jämnåriga ur sin egen och brudgummens släkt och vidare sina förtroligaste bekanta från skolan och nattvardsläsningen. De undfägnades på bästa sätt, talade om gamla minnen och nya erfarenheter, drömmar och förhoppningar och bäddade slutligen brudparets säng i brudkammaren.

För bortåt 40 år sedan hörde jag en 70 års gumma berätta om en dylik festlighet, där hon varit med i sin ungdom.

»Jag hade ju,» begynte gumman, »alltid varit som hemma i Mossagården och Else och jag voro allra finaste vänner. Därför var det ju klart som pösespad, att när Else skulle gifta sig med rusthållarens Märten, skulle jag dit och bädda brudsäng. Där var hennes bägge yngre systrar Ingrid och Dortha och hennes kusiner Johanna och Mätta och brudgummens systrar Marna och Malena och klockarens Amalia och Sofia, dotter till den gamle soldaten.

Strax vi voro komna, sutto vi ju lite högtidliga och tittade på hvarandras nya kläder. Else skulle ju stå brud i mormors bröllopsdräkt med 1748 på bröstslappen i guldråd, men hon hade ju fått allt möjligt fint i klädesväg och »skinnklockor» och sommarklädnings af sits och rutigt bomullstyg, så en annan stackare, som inte hade rika föräldrar, ville helst krupit bak kakelugnen och gömt sin enkla buteljgröna verkensklädnings. Och de andra hade sjalar, stora som himlasängtäckan och tjocka som åttäckan. Ja, där var mycket att se! Och så mycket hals- och bröstknappar och sjalånalar af speciestilfver och silkeshalsdukar — åh!

Men så kom kaffekitteln in och där bjöds till och med rosenlikör ur glas, som inte voro större än en fingerborg. Och så kom snackekvarnen i gång, må tro! Det var Else själf, som satte oss i gång.

»Hvad är det med er, töser?» sa hon. »Ä' ni födda i Jämmerdala allihop? Eller tror ni att jag ska gå till galbacken i morgon, efter ni sitter tysta som mullsockar. Jag är glad vid Märten och han vid mig. Bägge ä' vi af bra folkasläkt och inte barbenta någon af oss, så den ene kan inte slå den andre i synen med »fattiglappar». Hade så varit Guds vilja, att riksdagsmannens Håkan skulle lefva, hade det väl varit med honom jag gått till altaret, men han gick bort. En kan inte sörja bort alla sina dar, när där inte blandar sig samvetskval i sorgen. Jag ska göra hvad jag kan — se'n får Vår Herre göra resten. Märten har ett godt hjärta — det är hufvudsaken, och då gör det mindre om han inte är så kvicktänkt. Det är jag i stället. Det ska nog bli bra. Och doppen nu och dricken en påtår! Se'n ska' vi gå ut i kammaren och dansa ett slag och se'n ska' vi äta och se'n ska' vi bädda brudsängen — det får jag ju inte vara med om efter gammalt bruk, och så ska' vi ha kvällsmat och sist en sväng på maten inne i salen. Och så ska ni gå hem och drömma om hvems tur det skall bli härnäst att »stå på den heta stenen» — jag har mina aningar, jag. Men jag tiger som en mur. Ska ni inte ha mer? Nå, då gå vi in och ta oss en dans!»

Hej och hoppsan,
Lika godt, san,
Inte gifter jag mig än så brådt, san

Det gjorde vi och kommo sedan ut röda, varma och flämtande.

»Seså, töser!» sa Else och såg viktig ut. »Nu ska ni in för Pontius Pilatus. Jag, som snart är en gammal käring — fast de sju pojkarne återstå — ska nu förhöra er och ni ska bekänna era hjärte kval. Efter gammalt bruk skulle mina systrar börja. Men det behöfs inte — jag känner till dem och nå'n annan förstår dem inte. Så mycket kan

Mot Mal!

Bästa konserveringsmedel
Wilh. Beckers Malpulver
i askar à 1 och 2 kr., i paket à 25 och 50 öre. Wilh. Beckers Malpapper i paket om 10 ark 25 öre. Wilh. Beckers Maltinktur i flaskor à kr. 1:15, 0:65 och 0:45. Tjårpapper, stora ark, pr ark 20 öre. Kamfer i stycken och tjärningar, naftalin, naftalinkamfer, kolokvintäpplen, äkta persiskt insektpulver. Formalin, formalinkamfer och formalinpastiller m. m. billigast hos

WILH. BECKER

— Kongl. Hofleverantör. —
5 Malmorgsgatan 5,
24 Stora Nygatan, Götgatan 23,
STOCKHOLM.

jag säga om Ingrid, att hon vill och Per Matts Olander vill och Olanders föräldrar vilja, men far vill inte, och därför få de se tiden an och tänka, att den väntar aldrig för länge, som väntar på kalfstek. Dortha är så ung än, så hon har bara hjärta för kycklingarna, men ni ska inte tro hon är någon höna för det. Nu är det du, Marna! Nåå?»

»Hm, möllarens Anders har fint, förstås, men han kan ju inte bli öfverens med de gamla om undantaget, så vi kunna ju inte gifta oss. Annars är han snäll och rar.»

»Det ger sig nog med tiden. Nå du, Malena?»
»Ja, det blir väl ingenting af. Ola Nils Elias vill inte — han är rent galen i tattaretösen, som tjänar i Backagården. Han är förhäxad — hon har gett honom nå'n kärleksört. Jag får nog gå där, tills det växer mossa på träskorna på mig.»

»Nåå, du, Johanna?»

»Jag bryr mig inte om nå'n. Får jag bara sitta i väfven, är jag nöjd och belåten. Karlar lukta inte godt — häst och stall! Usch! Och små barn kan jag inte se — de äckla mig! Nej, tacka vill jag en vacker väf!»

»Sicken en! Du, Mätta?»

»Mickel Matts Mattias har gått och menat och sett på mig se'n vi gingo och läste, och jag tror att han inom sig menar någonting mycket allvarligt och hjärtligt. Men se, han blir inte färdig med att säga något, den vanten. Så jag vet inte — själf kan jag ju inte nödga mig på honom.»

»Låt skraddaren, som är böneman, gå till honom och höra sig för!»

»Jag tycker det är förargligt — annars är han ju duktig och tar ju bara ett par helstrumpor för besväret.»

»Ja, det bör väl till och med en sådan vante som Mattias vara värd — det är ju ändå en karl. Men vänta till i morgon på bröllopet — jag ska ta honom om hand och han ska sjunga ut, om han vill eller ej. Om han menar något, förstås!»

»Det var då snällt af dig, Else!»

»Nå, Amalia! Du drömmar väl om en fin herre, en speleman i den högre koren? Du, som har en sådan röst och kan »sjunga fyrstämmit» — det skulle bli musik hela da'n hos er!»

»Jag har en gång drömt om en stor, lång, kolaude svart man: han hade stora mörka ögon och han spelade orgel, så att alla människor måste ta till ögonen.»

»Var det så ynkligt?»

»Så härligt var det. Och han såg på mig och kom emot mig med utsträckta armar. Men jag har aldrig träffat honom i verkligheten.»

»Och gör det kanske aldrig heller, din toka! Om det nu inte är organisten från Malmö, Märten's syssling, som kommer hit i morgon. Han är så svart som en tattare och han ska spela som en ängel rent. Kanske din morgonrodnad randas, Amalia! — Nå du, Sofie?»

»Jaa, far börjar bli gammal, så han tar afsked efter mötet. Så får en annan torpet och soldatnumret, och så följer jag väl med. Det är ju så vanligt.»

»Det är sant, förstås. Och nu är det bara du kvar, Pernilla!» sa hon till mig.

»Prästadrängen Bo och jag ha varit öfverens i många år, och han får arrendera en bit af prästgården, om vi slå oss ihop. Men det kan ju inte bli till nå'nting, för far säger: »Flyttar du ur huset, går jag i mårjelgraven!» Vi ha erbjudit honom att följa med och må som en prins i en gåsarede. Han säger bara: »Förr går jag i mårjelgraven!» Han är envis som en fåfuga. Men jag kan ju inte ta hans död på mitt samvete, sa jag. Bo var åt mig härom söndagen, så jag grät så jag kunde döta. Det är hårdt att ha en sådan far. »Nu, sa Bo,» har jag tjänat för dig som Jakob för Rachel i sju år och ändå får jag dig väl aldrig. Gör du inte slag i saken till Michaëli, så får jag höra mig för hos någon annan,

»BLAND KONSTNÄRER». TAFLA I OLJA AF VIGGO JOHANSEN PÅ CHARLOTTENBORGUTSTÄLLNINGEN. INKÖPT FÖR NATIONALMUSEUM. EFTER SPECIELLT FÖR IDUN TAGEN FOTOGRAFI.

för jag vill ha benen under eget bord, innan jag blir gråhårig.» Jag vill ju så gärna som jag vill ha mat — men hvad ska jag göra? Om Vår Herre ville ta gubben ändå! Det är kanske orätt att säga det, men jag kan inte hjälpa det!»

»Stackars Pernilla! Nu ska ni binda för ögonen på mig och så ställa er i en ring och så ska jag efter gammalt bruk ta en af er, under det ni dansar rundt — den jag tar blir först gift, som ni vet. En ska bli vid den gamla tron, töser! Se så!»

Hon tog mig.

»Jaaså! Nå lycka till! Då tar Vår Herre gämningen och Bo tar dig! Jaså. Jag trodde det skulle bli Ingrid, för jag tycker, att far liksom börjat tänka på att ge efter. Nå, då blir det väl hennes tur näst. Och nu ska vi gå till bords!» sa Else.

Se'n vi hade ätit, gingo vi in i brudkammaren. Brudens systrar buro in massor af sängkläder från kistkammaren och snart stod bädden högt mot loftet. Efter gammal sed skulle jag, som stod närmast, sätta mig på den — det var som jag satt mig i ett gröttfat och jag höll på att aldrig kunna krafla mig upp igen.

Så läste vi hvar sin önskevers efter bruk och sedvänja — med sammanknäpta händer. Vackrast var den, som klockarens Amalia läste — jag minns den än i dag:

»Hvila här från dagens mödor ut!
Gifve Gud dig här ett saligt slut!»

»Hon tänker nog ändå i hjärtegrunden tidt på Håkan, som gick hädan! Ger sig, om Märten riktigt vinner henne!» sa Marna. »Jag tror en glömmor aldrig den första kärleken.»

»En död går väl inte i vägen för en lefvande?» tyckte Sofie.

»Kanske mer än en annan lefvande!» sa Amalia. För hon hade läst så många böcker.

Så spisade vi kvällsmat och dansade i salen. Och dagen därpå stod bröllopet, det stod förresten i fem dagar. Och minsann blef där ett par af Amalia och den svarte från Malmö, så det var nog om honom hon drömt. Märten och Else lefde länge och lyckligt och sågo barn och barnbarn till tredje och fjärde led, tror jag.

Far slutade på sommaren. Bo kom och jag blef hans hustru. Vi ha slitit, men det är ju

roligt i eget hem. Jag tackade Vår Herre många gånger, att jag aldrig bad, att far skulle dö, fast nog blef jag glad, när han gick bort. Hade han lefvat, hade jag ju aldrig fått Bo.

»BLAND KONSTNÄRER».

DEN ÅRLIGEN återkommande vårutställningen af dansk konst på Charlottenborg i Köpenhamn har, liksom de svenska konstnärernas vårexposition vid Rödbotorget i Stockholm, denna gång klandrats för brist på kraft och fattigdom på nya idéer. Det är nu som ofta förr ett rop på förnying, på stimulerande färgexperiment, en uppmaning till de i sitt anletes svett arbetande konstnärerna att göra nya landvinningar, öfver hvilka publiken kan få häpna, bli betagen eller flamma upp i spetsborgerlig harm — allt i mån af sina intellektuella förutsättningar.

Icke dess mindre har den danska vårutställningen med sina 700 nummer äfven nu mycket af intresse att uppvisa, — den danska landskapsmålningen till exempel med sin kärleksfulla intimitet i uppfattningen förnekar sig aldrig — och en af Danmarks bästa representanter för den figurala målningen, Viggo Johansen, har vunnit en mindre vanlig seger med sin här afbildade duk »Bland konstnärer», enär densamma i dessa dagar förvärfvats för vårt Nationalmuseum. Den verkligt storstilade målningen framställer prins Eugen på besök i konstnärens hem. Man sitter vid middagsbordet, sysselsatt med desserten. Det purpurfärgade vinet gnistrar i glaset och tunga, saftiga frukter ligga strödda öfver den hvita duken, där lampan kastar sällsamma skuggor. Målaren-prinsen har husets fru till dam och

man ser vid bordet en del danska konstnärer, bl. a. Jul. Poulsen, Bindsböll, Irminger, båda herrarne Skovgaard och värden själf i bakgrunden borta vid fönstret.

Vårt nationalgalleri är afgjort att lyckönska till ägandet af detta konstverk, som besitter en fasthet i teckningen och en färgernas friska liffullhet, hvarur mästerskapet otvetydigt talar. Tafeln är förvärfvad för 12,000 kronor och köpet har förmedlats genom intendenten Looström, professor Holm och professor, friherre Cederström såsom delegerade för Nationalmusei nämnd. Inköpssumman har till större delen ställts till disposition af en enskild konstvän, verkställande direktören för Allmänna Telefonbolaget härstädes öfveringenjören H. T. Cedergrén.

»MONNA VANNA» — ETT DRAMA OM »KÄRLEKENS VÄSEN».

EN ÄDELSTEN af poetisk klarhet, af lågande känslolöd är *Maurice Maeterlincks* underbara renässansdrama »Monna Vanna», och lyft upp på skådebanans höjd tränger det med sina värmeårlar oemotståndligt ned till hvarje hjärta, som öfverhufvud taget kan reagera för en andlig vågrörelse. Om ock den sceniska infattningen i ett som annat skulle brista i fullkomning, betyder detta härvid mindre — så all yttre svaghet öfvermåktig är konstverkets egen inre styrka. De detaljanmärkingar, som till äfventyrs kunna riktas mot Svenska Teaterns framförande af det mäktiga skådespelet, kunna således ej heller förringa den rättvisa äran af en tolkning, som dock

»MONNA VANNA» PÅ SVENSKA TEATERN. PRINZIVALLE (HR DE WAHL) BEKÄNNER SIN KÄRLEK FÖR MONNA VANNA (FRÖKEN LUNDEQUIST). FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

i så mycket och ej minst i det väsentliga var genomträngd af hängifvenhetens ärliga anda.

*

Den belgiske skaldens drama förflyttar oss till det femtonde seklets Italien. En florentinsk legohär under anförarskap af den unge condottieren Prinzivalle belägrar Pisa, och i den första akten bevittna vi den uthungrade och till det yttersta bragta stadens sista förtviflade motstånd mot den, som det synes, oundvikliga undergången. Då anländer den utsände parlamentären, den pisanske befälhafvaren Guido Colonnas äldrige fader Marco Colonna, med segrarens yttersta anbud om lejd: tre hundra vagnar, lastade med födoämnen och ammunition, skola sändas till stadens undsättning, om Guidos sköna och dygderika unga maka Monna Vanna, vapenlös och naken under sin mantel, om kvällen infinner sig i Prinzivalles tält och för en enda natt lämnar sig i hans våld.

I skummande raseri uppreser sig Guido Colonnas hela manliga stolthet mot denna dödliga skymf, men den gamle talar vishetens ord om de högre synpunkternas rätt och den sanna kärlekens rätta hjältemod, och när den unga maken får del af det förfärliga budskapet, uttalar hon med dödsblek underkastelse sitt: Jag måste, jag måste!

I den andra akten bidar Prinzivalle i sval-

lande känslouppror på utgången i sitt yppigt smyckade tält. Då flammor genom mörkret ofvan den belägrade staden från kampanilens krön det aftalade tecknet — Monna Vanna vill gifva sig ut för folket, Monna Vanna är på väg! Hon träder in i fiendens tält, men i stället för att mötas af det brutala våld, hon väntat, ser hon Prinzivalle störta till sina fötter, medan hans läppar i skälfvande kärleksord framstamma bekännelsen, huru han allt sedan sin barndom, då de flyktigt mötts, älskat henne, och hur hela hans lif från den dagen varit en oafbruten sträfvan att en gång få nalkas henne med sitt hjärtas bikt.

»Hvad männen dock äro svaga och feqa, när de älska!» brister Monna Vanna ut. Men hon skyndar att tillägga: »Missförstå mig ej — jag älskar er icke, och jag kan icke säga, om jag måhända kunnat älska er — men det upprör själfva kärlekens väsen i mitt inre, när jag ser en man, som säger, att han älskar mig lika så varmt, som jag kanske skulle kunnat älska honom — när jag ser honom stå modlös gent emot sin kärlek.»

I några scener af den skäraste lyriska färgning målar nu skalden, hur den oändliga vördnadskänsla, som Monna Vannas kvinnliga renhet ingjuter i Prinzivalles bröst, liksom upplyfter hans lidelse på förklarings berg, till dess han häfvande betygar:

»Jag kände, huru den mur, som tyvärr skiljer oss från alla andra varelser, blef tunn och genomskinlig, och jag doppade mina händer, jag sänkte mina blickar ned i den som i en uppfriskande källa, ur hvilken jag drog upp dem strålände af ljus, af tillit och uppriktighet, som om jag sänkt ned dem i mitt eget samvete, mitt eget hjärta! Det tycktes mig också, att människorna förändrades, att jag hade misstagit mig om dem intill denna dag. Och i synnerhet föreföll det mig, som om jag själf förvandlades, som om jag trädde ut ur ett långvarigt fängelse; portarne öppnades för mig, blommor och blad böjde järngallerna åt sidan, stenarne sjönko ned i jorden, och morgonens rena luft trängde in i min själ och kringböljade min kärlek.»

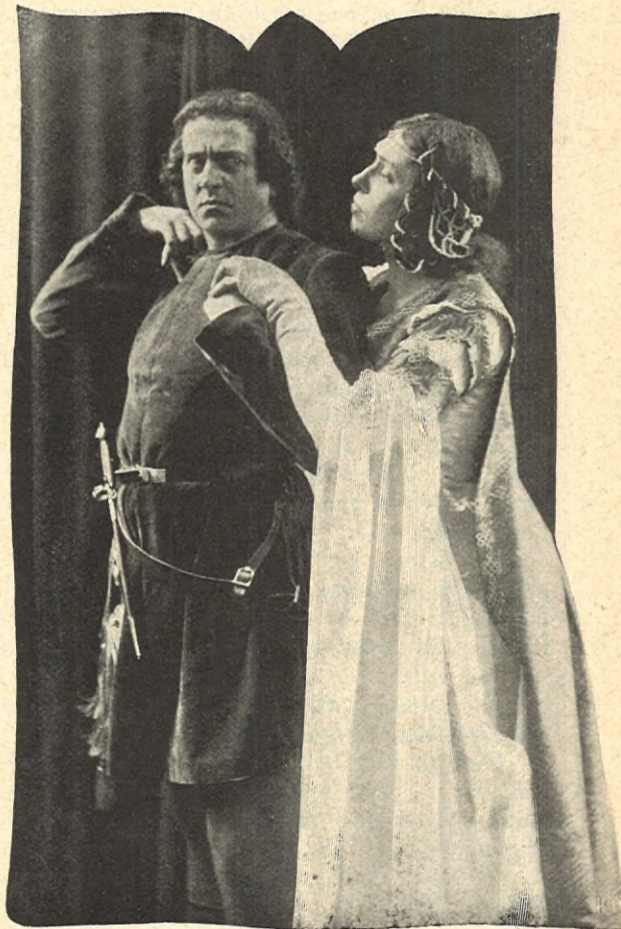
Och nu inträffar det underbara — äfven Monna Vanna måste bekänna:

»Också jag kände mig förvandlad. Jag förundrade mig, att jag kunde tala med er, såsom jag gjorde det från första ögonblicket — ty jag är mycket tystlåten. Jag har aldrig talat så med någon man...»

Likvisst vill hon icke, vågar icke ens för sig själf gifva det rätta namnet åt det ljus, hvars första stråle redan lyser in i hennes själ. Förskräckt sliter hon sig lös ur sina känslors ljufva famning:

»Men vi sitta här och tala, som om vi vore på en obebodd ö — om jag vore ensam i världen, gjorde det ingenting — men vi hafva allt för länge glömt, att en annan lider, medan vi här dröja vid lyckliga minnen. — Guidos sorg, då jag lämnade Pisa — hans blekhet — ångesten i hans stämma — jag kan icke stanna längre!»

Och segerviss i känslan att kunna vända åter till sin make, lika oskärad som hon kom, förmår hon Prinzivalle, som nu, sedan han svikit Florens, endast kan vänta dess bittraste hämd, att under hennes skydd följa henne tillbaka till den omringade staden.

»MONNA VANNA» PÅ SVENSKA TEATERN. MONNA VANNA SÖKER FÖRGÄFVES ÖFVERTYGA GUIDO COLONNA OM SIN OSKULD. A. BLOMBERG FOTO.

GÖTEBORGS SJUKHEM.

TILLFÖLJE af den mängd frikostiga donationer, som tid efter annan tillfallit staden Göteborg, kan detta samhälle numera med tacksamhet och glädje uppvisa en massa allmännyttiga inrättningar, hvilka i solidité och storslagenhet lämna intet öfrigt att önska.

Återigen står nu en af dessa ståtliga byggnader färdig, för att snart nog inom sina murar gifva skydd och hägn åt den uppoffrande, välsignelserika verksamhet, som ägnas lidande medmänniskor.

Det är nämligen »Hemmet för obotligt sjuke», som i dessa dagar skall förflyttas från sin gamla, numera otillräckliga lokal vid Sprängkullsgatan till denna nyuppförda tidsenliga byggnad, hvilken tisdagen den 28:de dennes kommer att högtidligen invigas.

»Hemmet för obotligt sjuke», eller som det i dagligt tal något oegentligt benämnes »Obotliga sjukhuset», stiftades i april månad år 1862, och erhöi då sitt grundkapital genom inkomsten af en välgörenhetstillställning, som på initiativ af d. v. landshöfdingens, statsrådet Fähræi, maka anordnades af damer ur Göteborgs societé.

Och medan eldarne, med hvilka det jublande Pisa firar den oväntade undsättningen, ännu förgylla dess på afstånd skymtande torn och murar, lämna de sida vid sida Prinzivalles tält vid den slutligen dignande Vannas bön:

»Stöd mig — bär mig, så att intet må fördröja min första lyckliga vandring! Å, hvad natten dock är skön med sin gryende morgonrodnad! Låt oss skynda! Vi måste upp på Pisa, innan glädjeeldarne slocknat!»

Och så den tredje, mäktiga akten...

Hälsad af folkets hyllningsstorm, skrider Monna Vanna, följd af sin skyddsling, »som lammet följer det blommande strået», i morgonljuset fram genom gatorna, uppför traporna till sin makes palats. Inför det ansikte af is, som där möter henne, förstummas dock hennes glädje. Förgäfvets försäkras hon Guido, att segraren skonat henne. Han vill icke tro henne, och först då han får visshet, att det är Prinzivalle, hon fört med sig — för att, som han menar, på denne utkräfvna en raffinerad hämnd — först då vill han förlåta henne. Så uppenbaras med ens för Monna Vannas inre syn med förstelnande klarhet tomheten, förtroendelösheten i hennes makes kärlek. Ja, icke ens folket, som nyss kringjublade henne som sin räddarinna ur dödsnöd, vill tro på hennes oskuld. För att rädda Prinzivalle, för hvilken hennes känslors dolda eld, vid detta hela hennes hittillsvarande lifsgrunds sammanörtande, slår upp i förtärande brand, finner hon till sist ingen annan utväg än att taga på sig Guidos beskyllningar och göra allas lögn till sin sanning. Endast den lefnadsvisse gamle Marco Colonna förmår skänka henne förståelse och tillhviskar henne stödjande:

»Ja, Vanna, jag förstår dig — jag har förstått din osanning — du har försökt det omöjliga! Det är rätt och det är orätt — liksom allt hvad man gör! Och det är lifvet som har rätt.»

Och medan vakterna bortföra Prinzivalle till fängelset, utropar Vanna:

»Men gif mig nyckeln — nyckeln till hans fängelse... Jag vill hafva den för mig ensam, så att jag säkert vet — så att icke någon annan... Ja, det var en stygg dröm; — nu börjar den vackra... Det är den vackra som börjar!»

Med dessa Monna Vannas sista ord faller täckelset för detta djupsinniga drama om »själfva kärlekens väsen».

»MONNA VANNA» PÅ SVENSKA TEATERN. 1. ANDRA AKTENS SLUTSCEN. PRINZIVALLE OCH MONNA VANNA LÄMNA DEN FÖRRES TÄLT FÖR ATT BEGE SIG TILL PISA. 2. SCEN UR TREDJE AKTEN. PRINZIVALLE FÄNGSLAS AF GUIDO COLONNAS SOLDATER. C. OLAUSSON FOTO.

Redan den ytterst sammanträngda öfversikt öfver det märkliga diktverkets rika innehåll, vi här sökt gifva, har allt för starkt tagit vårt begränsade utrymme i anspråk. Vi måste därför fatta oss i stor korthet om dess utförande på Svenska teatern, på samma gång vi hänvisa alla intresserade till den af Frans Hedberg verkställda förträffliga öfversättning af originalet, som i dagarne utkommit i bokhandeln på Alb. Bonniers förlag.

Af de fyra roller, som stycket äger — de öfriga äro af en försvinnande oväsentlighet — fingo de tvänne förnämsta — Monna Vannas och Prinzivalles — enligt vår mening en i allo lofvärd tolkning. Fröken *Lundeqvist* förlänade åt Monna Vanna just den upphöjda renhet, den ljufva kvinnlighet och, i själskampens intensa stegring, den mäktiga patos, som skaldens originalbild vid läsningen ställer fram för vår syn. Äfven herr *de Wahl* utmejslade Prinzivalles bronsgestalt med den äkta konstnärshandens storstilade rytmer. Hr *Klintberg* som Guido Colonna bjöd ungdomligt kända, ehuru ungdomligt obehärskade anlopp. Hr *G. Ranft* som den gamle Marco Colonna lunkade efter — en mil efter de medspelare, en värld efter diktaren.

JOHAN NORDLING.

Nödvändigheten af ett hem för de stackars obotligt sjuke hade länge nog gjort sig kännbar, och den lysande offervillighet, som nu lades i dagen visade i hög grad, att man hade både känsla och blick för det behjertansvärda ändamålet. Basaren inbringade nämligen en behållning af 42,619 kronor.

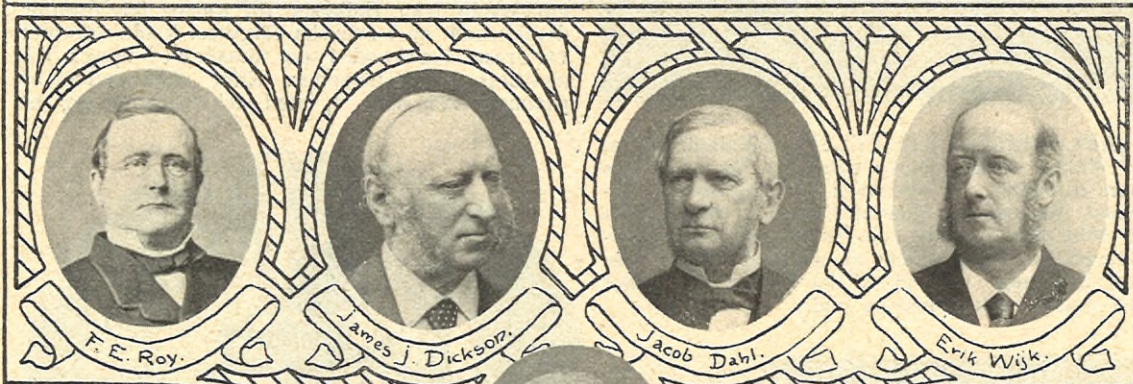
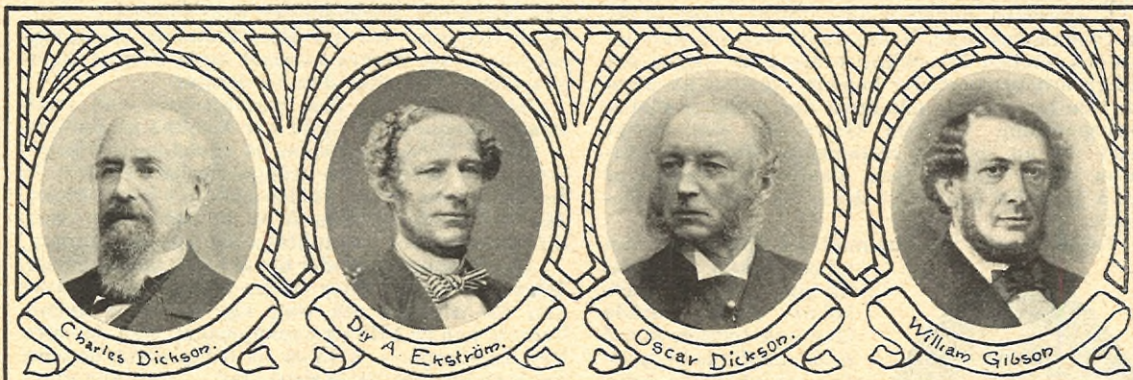
Den första direktionen, som tillsattes, bestod af doktorerna *Charles Dickson* och *A. Ekström*, friherre *Oscar Dickson*, fabriksägaren *William Gibson* samt rådmän *F. E. Roy*.

Utom desse — de egentliga grundläggarna — räknar hemmet bland sina kraftigaste befrämjare herr *James J. Dickson*, hvilken såväl genom upprepade gåfvor under sin lifstid, som genom sitt testamente, i hög grad befordrat dess utveckling, sin mångårige ordförande i styrelsen, stadsmästare *Jacob Dahl*, och sin kassaförvaltare, herr *Erik Wijk*, som i denna egenskap under 30 års tid såväl med gåfvor som personligt arbete varit ett trofast stöd åt den växande anstalten.

Med undantag af den sistnämnde hafva alla desse för Göteborgs välfärd så varmt nitälskande män redan skattat åt förgängelsen, men deras minne lever aktadt och välsignadt i det verk de till samhällets gagn utträttat.

De sju första åren bestreds läkarevården inom hemmet af doktor *A. Ekström*, och då denne år 1869 afgick, efterträddes han af doktor *Abraham H. Westman*, hvilken ännu med oförminskade krafter kvarstår. Det sätt, hvarpå doktor *Westman* under alla dessa år vid sidan af sin stora enskilda praktik skött denna kräfvande post, har naturligt nog gjort honom till en af stadens populäraste och mest omtyckte läkare.

Det nya sjukhuset, som numera kommer att bära namnet »Göteborgs sjukhem», är beläget på en dominerande höjd strax invid Allmänna och Sahlgrenska sjukhuset å Änggården och äger

DET I DAGARNE INVIGDA
»GÖTEBORGS SJUKHEM».

man härifrån en fri och vidsträckt utsikt öfver Slottsskogens leende och härliga natur.

Sjukhemmet kan nu lämna plats åt ungefär ett hundra patienter, med endast tvänne sängplatser i hvarje rum, men är det sörjdt för, att man, då tillgångarne så medgifva, lätt nog skall kunna utvidga utrymmet.

Ritningarne hafva blifvit uppgjorda af arkitekten Hans Hedlund, och byggnaden är på ett i minsta detaljer gediget och berömvärdt sätt för en summa af 301,500 kronor på entreprenad uppförd af byggmästare J. A. Forshell.

Allt hvad filantropien mäktat åstadkomma, har i fråga om Göteborgs sjukhem blifvit tillgodosedt, och om människohjälpen förmår lindra lidandet, skola säkert de obotligt sjuka, som här finna en fristad för lifvet, mången gång, trots plågor och kval, kunna känna tröst och förnöjsamhet i sin tunga tillvaro.

A. BCD.

Vi måste lefva så, som om allas ögon voro riktade på oss; vi måste tänka så, som om hvar och en såge våra hemligaste tankar.

SENECA.

JÄMTE PORTRÄTT AF STIF-
TARNE OCH ANSTALTENS
LÄKARE.

UR DAGSKRÖNIKAN.

PEHR STAAFF †. Här om dagen afled genom olyckshändelse i grannskapet af Stockholm skriftställaren Pehr Staaff. Med hans frånfalle ha våra teater-, litterära och journalistiska kretsar förlorat en af sina verksamaste krafter och Stockholms samhälle en mycket uppmärksam personlighet.

Sin publicistiska bana började Pehr Staaff som medarbetare i Stockholms Dagblad, hvarefter han öfver gick till Dagens Nyheter, där han verkat särskildt i egenskap af teaterkritiker. Som sådan var han en af de få verkliga kännarne på den sceniska konstens alla områden, med ett brinnande intresse för teatern, hvarför de bästa af hans kritiker, de nämligen, som voro fullt opartiskt hållna, kunna uppställas som mönster af klar och djupgående analys, där den kvicka iakttagelsen och den ställvis instruktiva tonen samverkade att göra recensionen till hvad den egentligen bör vara: förklarande för publiken och undervisande för skådespelaren.

Som teaterförfattare har S. äfven utöfvat en ganska flitig verksamhet på komediens och lustspelets fält. Vi erinra här om de två satiriska styckena »Sveas fana» och »Det stora förslaget», hvilka torde kunna räknas till det bästa, som i denna genre skrivits i vårt land.

Sitt tidningsmannavärf skötte han med kraft,

intelligens och en snabbhet i arbetet, som tydde på den borne journalisten, och klarheten samt den korthuggna kraften i hans stil tillika med den etsande kvickheten i hans lynne gjorde, att hans artiklar gärna lästes, men äfven ofta fruktades.

Bland sina talrika vänner efterlämnar den aflidne minnet af en varm och rik personlighet, som sent skall förgätas.

PEHR STAAFF.

KNUT TERSMEDEN †. En af stockholmspressens mest bekanta äldre medlemmar, medarbetaren i Nya Dagligt Allehanda *Knut Jacob Tersmeden*, träffades på söndagens e. m. af hjärtslag och afled kort efteråt. Han hade uppnått en ålder af 67 år.

T. var född den 2 nov. 1835 och son till löjtnanten J. W. A. Tersmeden och hans maka, född Ullman. Han var till en början boktryckare i Eskilstuna och utgifvare af Eskilstuna Allehanda 1862—67. År 1862 var han statsrevisor. År 1867 flyttade han till Stockholm och blef medarbetare i Af-tonbladet till 1878, då han öfver gick till Nya

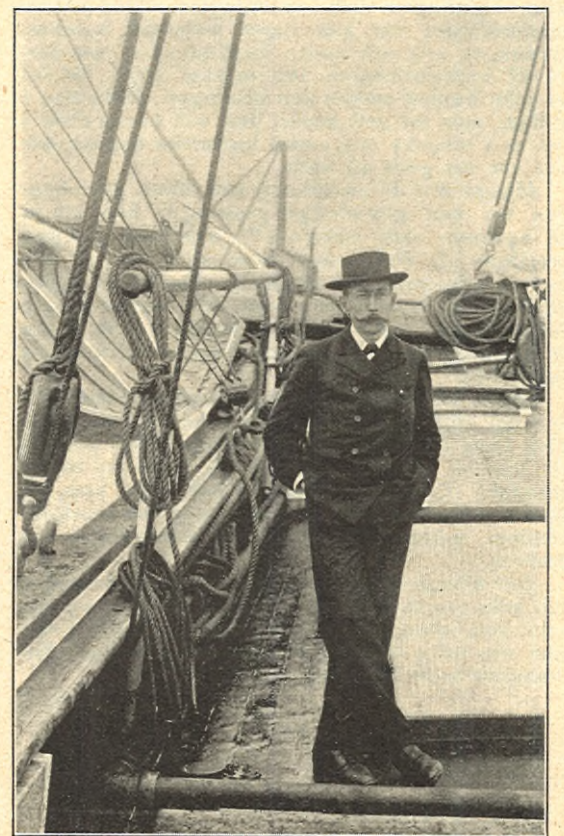

KNUT TERSMEDEN.

Dagligt Allehanda, hvars redaktion han sedan tillhört. Hans patriarkaliska gråskägg var man alltid säker att skåda, när de kungliga reste bort eller hemkommo från någon resa, vid begrafningar och andra högtidliga tillfällen, och ingen visste så väl som T., i hvilken ordning de närvarande skulle uppräknas. T. var en mot alla välvillig och vänlig hedersman af gamla stammen och var städes med osviklig plikttröhet på sin post.

Han var gift med Mimmi Schylander, som afled redan 1869. En enda dotter afled 1879.

EN POLARFÄRD för att finna den magnetiska nordpolen står den norske kapten Roald Amundsen i begrepp att anträda med en därför apterad ishafsskuta »Gjøa». Expeditionen kommer att kosta omkring 100,000 kronor, hvaraf en stor del

KAPTEN AMUNDSEN OMBORD Å GJÖA.

tillsläppes af kaptenen själf. Vidare har konung Oscar bidragit med 10,000 kronor och Geografiska sällskapet i London med 100 pund. Färden beräknas taga i anspråk cirka 4 år, men man har för säkerhets skull provianterat för 6 år.

Kapten Amundsen, som om sin färds resultat hyser de ljusaste förhoppningar, är en helt ung man, endast 30 år, och har förut gjort en syd-polsfärd, jämväl i vetenskapligt syfte.

Kosan styres nu först mot Grönland, därefter öfver Baffinsbukten in i Lancaster Sund. Expeditionens öfriga medlemmar äro till antalet 8, alla unga och med ishafregionerna väl förtrogne män, som icke torde komma att gifva sin energiske kapten efter i mod och beslutsamhet.

*

ETT HUNDRA ÅR hade den 23 april förflytt sedan en bland Sveriges tidigaste historiske novelister, skalden och församlingsläraren *Gustaf Henrik Mellin* såg dagens ljus på Revolax kaplansboställe i Finland 1803. Sedan hans familj 1808 måst flykta för ryssarne, begaf den sig öfver till Sverige, där fadern blef kyrkoherde i Tun, Skara stift. Efter faderns död fick han i dåvarande kyrkoherden i Kumla Frans Mikael Franzén en faderlig beskyddare. Prästvigdes 1829 och tjänstgjorde länge som adjunkt i Klara och tillika, sedan 1848, som bataljonspredikant vid Svea lifgarde, tills han 1852 utnämndes till kyrkoherde i N. Vrams och Bjufs församlingar i Skåne, där han blef prost 1853 och där han den 3 augusti 1876 nedlade sin herdestaf och sin penna och gick att intaga en af de renaste minnesplatserna i svenska litteraturens häfder, såsom Birger Schöldström skriver i sin utmärkta biografi öfver Mellin.

Z. Topelius sjöng bland annat en gång till Mellins ära: *

— — — »Två ord beteckna hans diktarsam
(Han är dock en hjärtetjuf):
Fram, fram! det rimmar på gröna Vram
och ljuf på det täcka Bjuf.» — — —

G. H. MELLIN.

Då Idun önskat några kortare personliga erinringar om M., må det tillåtas en »yngling» — som af prosten Mellin blifvit både döpt och konfirmerad och som från hans bibliotek fått de första intrycken af svensk litteratur och historia — på sekeldagen få frammana den älskade församlingslärarens blida drag. Hans minne lever nog längst och kärast, där han sist sattes att verka och där han som en sann patriark umgicks bland sina

kära »bjufingar» och »vramlingar». Som konfirmerationslärare var han ingen pedantisk katekestyrann, ty mig och andra konfirmander, som förut af byskolmästaren fått mycket stryk för det vi icke kunnat smälta den läsningen, förde han i stället, som en god herde, ömt och kärleksfullt i bet ut i bibliska och andra historiska ängder, där det var oss godt att vara.

Många äro de anekdoter, som ännu gå i bygden om den glöryrdige prosten, ty han var ju så »gemen» och »meli'en»** och hans praktiga prostinna (f. Gyllenram) hade all möda att lära honom sparsamhetens dygd, ty i obehagade ögonblick kunde han till och med gifva tiggaren sina bästa byxor! Och af dessa kunde denne få sig en hel kostym, ty M. var en jätte till både längd och bredd.

Såsom ett prof på hans skämtlymne in i bleka döden må anföras hans bön till snickaren, som skulle göra hans likkista: »att göra locket högt nog, så att icke — näsan tog emot!» (M. hade en väldig örnnäsa.) Och locket blef också högt nog, ty kistan gick icke in i likvagnen, utan hans »prästabönder» måste bära den från prästgården till grafven.

Där sjöngs också hans egen underbart vackra och stämningsfulla sång: »Snabba äro lifvets stunder», som säkerligen af allt hvad han diktat kom mer att lefva längst i Sverige och öfverallt, där svenskan talas och sjunges.

H. S.

*

* Se »Nya blad»!

** En träffande ordlek — medlidsam — med hans namn på skänkt bygdemål.

»**WILHELM GOWENII MINNE**». En verkligt storartad donation har i dessa dagar tillfallit Stockholms stad, hvarigenom den för hufvudstadens sociala utveckling brännande frågan om billiga arbetarbostäder kommit ett steg närmare sin lösning. Det är nämligen den nyligen aflidne brukspatronen Wilhelm Gowenius, som, enligt hvad det nu öppnade testamentet efter den hänsöfne gifver vid handen, donerat en summa af cirka 1,000,000 kronor till det ofvan antydda ändamålet.

Fonden, som bär namnet »Wilhelm Gowenii minne», skall användas till inköp af inom Stockholms stads område lämpliga tomter, hvarå skola uppföras byggnader, afsedda för arbetarbostäder. Fattiga änkor med sina barn böra lämnas företräde vid erhållande af bostad, och bestämmer styrelsen för öfrigt, hvilka bland de mest behöfvande sökande skola erhålla bostad.

Exekutorer äro sjökaptener G. A. Sjöström, direktören A. F. Söderström, grosshand-

laren A. Ekström och bankkamreraren Ragnar Wahlberg.

Om halftannat år hoppas man kunna skrida till realiserande af den vackra tanke, som ligger i den fond, som skall bära namnet »Wilhelm Gowenii minne».

*

DAHLGRENSKA STIFTELSEN i Malmö. En af Malmö stads främste välgörare för de fattiga inom samhället var skaparen af Dahlgrenska stiftelsen, juveleraren Gustaf Dahlgren, som föddes år 1814 den 14 april, och vid sin död 1875 efterlämnade en förmögenhet af omkring 225,000 kronor, dem han donerat till det vackra ändamålet »att lindra medmänskors nöd.»

Stiftelsen har nu för sin räkning och i enlighet med gifvarens bestämmelser låtit uppföra en ståtlig nybyggnad ute på Rörslöjmarken, och invigningen af det vackra hemmet ägde rum på donators födelsedag eller den 14 dennes.

Några data ur den varmhjärtade och sträfsamme mannens lif torde här förtjäna att anföras.

Gustaf Dahlgren föddes på egendomen Göinge-holm, där fadern var trädgårdsmästare. Vid 15 års ålder kom han i guldsmedslära i Landskrona, där han kvarstannade 5 år, hvarefter han reste till utlandet för att fullfölja sin yrkesutbildning.

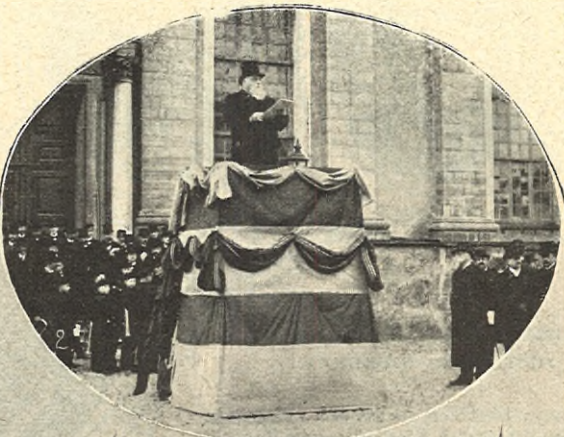
Han besökte därunder bland andra städer Berlin, Wien och Paris. Efter 10 års vistelse ute återkom han till Sverige och slog sig då ned i Malmö, hvarest han år 1845 i kompanjonskap med dansken Carl Lyxdorph — hvilken för öfrigt äfven donerat sin förmögenhet till Malmö stad — öppnade guldsmeds- och juvelerareverksamhet. Denna blef i synnerhet sedan den flyttats till Adelgatan den förnämsta och största inom staden.

Efter ett lif fullt af idogt arbete dog D., som ofvan nämnts, 1875, hvarvid befanns att han i välgörenhetssyfte skänkt så godt som hela sin förmögenhet, hvilken nu med ränta på ränta vuxit till 500,000 kronor, för hvilket belopp Dahlgrenska stiftelsens nya hem blifvit uppfördt. — Byggnadens arkitekt är hr A. Anderberg från Stockholm och byggnadsarbetet är utfördt under ledning af byggmästaren hr Joh. Åvall.

*

ETT OVANLIGT PROTESTMÖTE. Det är bekant, hurusom till innevarande års riksdag aflåtits en kunglig proposition om delning af det vidsträcktä Hernösands stift. Som villkor för denna delning har uppställts Växjö och Kalmar siffts sammanslagning till ett, med stiftstyrelsens säte förlagd till Växjö.

Denna bebådade kyrkopolitiska revolution har af Kalmar stifts befolkning mötts af ett kraftigt motstånd, som tagit form af ett under stor tillslutning hållet protestmöte i Kalmar annandag påsk. Från Öland hade flere hundra personer rest öfver till stiftsstaden med extrabåtar. Redan vid 1-tiden på middagen började samlingen å Stortorget, och klockan 2.15, när de kommunalvalda ombuden, 72 till antalet, jämte mötesbestyrelsen upptågade från rådhuset till torget, där framför domkyrkan en i svenska färgerna klädd talarstol var rest, beräknades de församlade uppgå till omkring 10,000 personer. Efter afsjungandet af psalmen 426, vers 4, med ackompanjemang af

1. PROTESTMÖTET I KALMAR EMOT KALMAR STIFTS INDRAGNING. 2. HR MAIJSTRÖM I TALARSTOLEN. HERM. SANDBERG FOTO.

mässingsmusik, och »Härliga land», bestogs talarstolen af navigationsskoleföreståndare Majström, som efter ett inledande tal, däri han redogjorde för frågans utveckling och nuvarande läge, uppläste ett förslag till protest, som slutade sålunda: »Från städer och landsbygd och stiftets alla delar samlad till möte i stiftsstaden, afgifver Kalmarbygdens befolkning enigt, fritt och otvunget protest emot den föreslagna indragningen af Kalmar stift och kräver att frågan om ordnande af de kyrkliga förhållandena i nordliga Sverige löses utan kränkning af befolkningens i Kalmarbygden genom sekler häfdvunna rätt». Ett kraftigt ja besvarade talarens fråga, om de församlade gillade protesten. Därefter sjöngs »Ur svenska hjärtans djup en gång», hvarefter talaren manade till att höja ett lefve för konung och fädernesland. Därefter sjöngs »Du gamla, du friska, du fjällhöga nord» och »Hör oss, Svea», hvarefter akten avslutades med ps. 500, v. 7. De kommunalyvalda ombuden, af hvilka intet saknades, underskrefvo därefter protesten, som kommer att tryckas och öfversändas till hvarje ledamot af riksdagens båda kamrar.

Vi meddela i dagsnumret en bild af den ovanliga demonstrationen, tagen under det kapten Majström höll sitt anförande från talarstolen framför domkyrkan.

AKTIEBOLAGET SVENSK Konstslöjdställning (S. Giöbel) hade under veckans första dagar en vårexposition af textilarbeten anordnad i sina lokaler vid Normalmstorg. Bland de utställda numren märktes en dörrinfattning å blå boj med motiv af rosor i ljusgrön applikation samt därtill hörande stores å ljusgrön etamin med rosmotiv i blått, den förra komponerad af A. Wallander, den senare af fröken Fr. Lönngrén. Det hela är en särdeles dekorativ komposition, lugn i färgen och förnäm i mönstret. Vidare förekommo en synnerligen smakfull porttjär å blå boj, med stiliseradt blommotiv i rött, som äfven har artisten Wallander till upphörsman, och broderier i empirestil, utförda å grönt siden med silkesbroderier i gult; dessa senare äro komponerade af fröken Lönngrén.

För öfrigt bjöd den intressanta utställningen på en myckenhet smärre och större färgfriska serverings- och lysdukar, bordlöpare, kuddar, gardiner m. m., som helt visst torde komma att bli eftersökta af den publik, som bäst förstår uppskatta en nobel textilkonst, nämligen kvinnorna.

EN UTSTÄLLNING af karrikatur- och skämtteckningar har af den energiske och insiktsfulle konsthandlaren hr Axel Hallin härstädes anordnats i konstföreningens lokal vid Västra Trädgårdsgatan. Där möter man representanter för karrikatyrernas djärfva och satiriska konst från Frankrike, Tyskland, England, ej att förglömma vårt eget lilla land, alla mer eller mindre drastiska, genialiska och ytligt humoristiska.

Mästare sådana som Bac, Steinlein, Forain och Gibson, de än saftiga, än symbolistiska Jugendtecknarne och våra egna med Alb. Engström i spetsen ha klädt de trista väggarna i Konstföreningen med riktiga orgier af mänsklig dårskap; det ej minst intressanta är de olika nationaliteternas uppfattning af karrikatyrerna i konsten och af de kretsar, som i hvarje land äro särskildt utvalda till offer för de respektive tecknarnes stift.

KUNGL. TEATERN uppförde den 14 dennes »Don Juan» med hr Sjöberg som debutant i guvernörens parti. Hr S. har länge gjort sig fördelaktigt känd från konserttribunen, hvarför hans debut å scenen emottogs med ett visst intresse. Den utföll ock synnerligen lyckligt i vokalt hänseende. Debutantens klangfulla och omfångsrika basstämma gjorde sig förträffligt gällande, och textuttalet var synnerligen tydligt. I dramatiskt hänseende röjdes nybörjaren, men så erbjuder ock denna roll föga att göra utaf. Den talrika publiken gaf sitt bifall lifligt tillkänna.

MUSIKFÖRENINGEN gifver sin sista konsert för säsongen instundande tisdag, då Friedrich Kiels oratorium »Kristus» utföres under medverkan af bl. a. hrr Lundqvist, Nyblom, Wallgren och Strömberg samt fru Dina Edling, som nu, efter att ej på länge hafva uppträdt offentligt, åter låter höra sig.

AULINSKA KVARTETTENS femte och sista kammarmusikoaré för denna säsong var ägnad uteslutande åt svenska tondiktare: A. F. Lindblad, Franz Berwald och Wilhelm Stenhammar. Lindblads f-durkvintett med sin ljusa, idylliska stämning utgjorde inledningsnumret, som efterträddes af Berwalds manliga och djupa pianokvintett i c-moll, hvari hr Stenhammar på ett glänsande sätt utförde pianostämman. Sist kom som novitet en violinkvartett i f-dur af hr Stenhammar, hvilken komposition på grund af sin nobla hållning och sitt rätt mörkfulla, ehuru ej alltid så själfständiga innehåll gjorde stor och berättigad verkan.

SÅNGSÄLLSKAPET O. D:s sedvanliga vårmatiné i Musikaliska akademien hade lockat i det närmaste fullt hus, men någon större entusiasm inför prestationerna kunde ej spåras, kanske därför att dessa konserters karaktär mer och mer hålla på att öfvergå från körsångprestationer till vanliga symfonikonsalter med orkestral och vokal sammansättning. Af sådana behöfver hufvudstaden ej fylla sitt behof från Uppsala. Också blefvo de rena studentkvartetterna mest uppmärksammade, hvaremot Th. Gouvys värkanta, som för öfrigt verkade mosaikarbete, Schuberts »Gesang der Geister über den Wassern» och orkesternumren af Söderman och Massenett mindre lifligt senterades.

EN FOSTERLÄNDSK SOARÉ, anordnad af Stockholms frivilliga skytteföreningar för att anskaffa medel till inköp af Mausegevär, var tisdagen den 14 dennes anordnad på Musikaliska akademien. Den vackra festen, som var besökt af en talrik och representativ publik, kännetecknades af sann patriotisk stämning, som hölls vid samma varma hjärtegrad allt från den förträffligt framsagda prologen intill m:lle Yvonne de Trévilles sista förklingande slutnummerston. Programmets nummer utgjordes föröfrigt af ett intressant föredrag om den allmänna skjutskicklighetens betydelse i krigs-

HYLINS Violtvål 612

HYLINS Liljekonvaljedoft

tid med belysning från de Wets operationer under boerkriget, en ståtlig fäktscen mellan kaptenerna Drakenberg och Fick, ett violnsolo af konsertmästar Zetterqvist och ett par franska romanser af hr Danckwardt.

I Yvonne de Trévilles stiftade vår publik den första bekantskapen med en tydligen dramatiskt anlagd sångerska af högt uppdrifven koloratur färdighet. Som man lär ha hopp om att få återse henne på scenen, torde ett lämpligare tillfälle till ett närmare bedömande af hennes konst snart erbjuda sig.

KONSERTFÖRENINGEN gifver sin fjärde och sista folkkonsert för innevarande arbetsår i dag lördag kl. 8 e. m. i Musikaliska akademiens stora sal. Programmet upptager W. A. Mozarts symfoni, d-dur, op. 38, för orkester, L. Spohr, Romans för klarinetten med orkester, A. Halléns Vasamarsch ur sviten »Gustaf Vasas saga», På fjället, stämningsbild för stråkorkester af Erik Åkerberg, Bergmanden, dikt för baryton och orkester af Emil Sjögren, samt Oberon-uvertyren af C. M. von Weber.

Ärade annonsörer!

På grund af upplagens betydliga stegring böra mindre annonser till Idun vara inlämnade senast lördagen före den vecka, i hvars nummer de äro afsedda att införas, annonser på en eller flere sidor ännu tidigare efter särskild öfverenskomelse.

Med utmärkt högaktning
IDUNS EXPEDITION.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN,

Inneh. af Elisabeth Östmans Hushållskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 26 APRIL—2 MAJ 1903.

Söndag: Nässelkål med förlorade ägg; kokt makrill med kaprissås; stekt kalkon med salader; apelsinkompott med grädda.

Måndag: Griljeradt buljongskött med potatis; saftsoppa med klimp.

Tisdag: Köttsoffa; stekt strömming med konserverade ärtor.

Onsdag: Fläskkotletter med potatis; katrinplommon med grädda.

Torsdag: Ärtor med fläsk; väfflor med sylt.

Fredag: Ärtpuré med rostadt bröd; köttpudding med makaroni.

Lördag: Salt lax med stufvad potatis; slätvälling.

RECEPT.

Nässelkål med förlorade ägg (f. 6 pers.). 2½ lit. späda nässlor, ½ lit. körfvel, 3 msk. mjöl, 2 msk. smör, 2 lit. buljong, hvitpeppar, salt, socker.

Beredning: Nässlorna och körfveln rensas, sköljas mycket noggrant och förvällas i kokande, saltadt vatten omkr. 15 min., hvarefter vattnet afslås och grönsakerna läggas på sikt att afrinna. De hackas fint, beströs med mjölet och fräsas därefter i smöret. Den kokande buljongen påspädes, litet i sänder, och kålen får koka med tätt slutet lock omkr. 1 tim. Den skummas väl, afsmakas med kryddorna och serveras med förlorade ägg.

Kokt makrill (f. 6 pers.). 2 kg. makrill, 2 tsk. ättika, 3 msk. salt, 2 lit. vatten.

Till garnering: 1 knippa persilja.

Beredning: Fisken urtages, hufvudet får kvarsitta. Den sköljes väl, torakas med en fiskhandduk och ingnidens därefter med ättikan samt 1 msk. salt. Fisken nedlägges, med ryggen uppåt,

i ljumt, saltadt vatten i en fiskkittel med sil och får hastigt koka upp. Fiskkitteln flyttas därefter åt sidan och fisken får sakta koka omkr. 20 min. Då fenorna lätt lossna är den färdig. Den upptages genast ur spadet, uppläggas på varmt fiskfat, garneras med persilja och serveras med kaprissås.

Kaprissås (f. 6 pers.). 1 msk. (20 gr.) smör, 2 msk. mjöl, 3 kkp. fiskspad, 1 kkp. grädda, 2 msk. kapris, salt, socker, hvitpeppar, 1 äggula, (1 msk. vin).

Beredning: Smör och mjöl sammanfräsas, fiskspadet och grädden påspädes, litet i sänder, under flitig rörning, och säsen får koka 10 min. Den afsmakas med kaprisen antingen hel eller fint hackad samt kryddorna. Sist tillsättes den uppvispade äggulan och 1 msk. vin om så önskas.

Apelsinkompott (f. 6 pers.). 8 apelsiner, 70 gr. strösocker.

Beredning: Apelsinerna skalas, skäras i skivfor och alla kärnor borttagas noga. Apelsinskivorna läggas i en

geléskål, hvarfals med sockret. Efter 2 tim. fransilas saften som därefter får ett uppkok och hälls kall öfver apelsinskivorna. Apelsinkompotten serveras med grädda.

Stekt strömming (f. 6 pers.). ½ val strömming, 2 msk. salt, 1 ägg, 2 kkp. stötta skorpor.

Till stekning: 6 msk. osmält flottyr eller 4 msk. (80 gr.) smör.

Sås: 1 hg. brynt smör, citronsaft.

Beredning: Strömmingen rensas ryggen borttages, hvarefter den sköljes väl och torkas på fiskhandduk. Strömmingarna skäras lätt, ingnidens därefter med saltet, doppas i det uppvispade ägget och vändas i de stötta skorpor. Flottyrerna upphettas i en tackjärns-panna, tills den blir rykande het, strömmingarna läggas och får steka omkr. 2 min. på hvarje sida. Användes smör till stekningen, brynes detta, strömmingarna läggas och få steka 5 min. på hvarje sida.

Till säsen brynes smöret lätt och afsmakas med citronsaft.

Köttpudding med makaroni

(f. 6 pers.). 6 hg. benfritt oxkött, 1 hg. späck, 1—2 ägg, 3—4 kkp. mjölk, ½ kkp. stötta skorpor, ½ tsk. hvitpeppar, 1 msk. salt, 2 hg. makaroni, vatten, salt.

Till stekning: 1 msk. (20 gr.) smör, 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, droppad i hett vatten. Späcket skrapas, skäres i tärningar och drivnes tillika med köttet 3 gr. genom köttkvarn. Äggen och mjölken vispas tillsammans, de stötta skorporna läggas och få stå och svälla 1 tim. Köttet arbetas med kryddorna och skorpblandningen, tills färsen är smidig och sammanhängande.

Makaronin brytes i ½ dm. långa bitar och förvällas i saltadt vatten. En form smörjes och beströs med stötta skorpor, hvarefter färs och makaroni nedläggas hvarfals, första och sista hvarvet bör vara färs. Sist öfversiktas puddingen med stötta skorpor. Den gräddas i vattenbad ofvanpå spisen omkr. 2 tim. och serveras med steksås eller skiradt smör.

Annonser införda genom Svenska Kurortsföreningen.

Intendent: D:r R. Friberger Upsala Borgholms Hafscuranstanter Juni-sept. bekväma, bill. kommunikat.

Marstrands hafscuranstalt. 1 juni-1 oktober. Läkare: Intendenten D:r Bauman. D:r G. Falk: massage och sjukgymnastik, D:r O. Sandberg (efter midsommar): mag- och tarmsjukdomar.

Mösseberg. Öppet 23 maj Nauheimerbad med flytande kolsyra. Begär -12 sept. prospekt genom Intendent: D:r Fr. Odenius, Stockholm. Kamrerkontoret Falköping-Ranten

Norrtelje hafsbadanstalt. Säsöng 10 juni-1 sept. Vidtberömda gyttjemassa ge- och tallbarsbad jämte öfriga brukliga badformer. Nauheimerbad med flytande kolsyra.

Ronneby. Starkaste järnkällor. Säsöng 1 juni-31 aug. Öfverläk.: Doc. D:r John Sjöqvist, Stockholm.

Brunn. Fullständiga prospekt gratis och franco gen. Brunnskottoret.

Söderköpings Brunn och Bad. 1 juni-1 september. Fullständig brunns- och badkur. Nauheimerbad. Elektricitetsbehandling. Sjukgymnastik och massage.

Ulricehamns Sanatorium och Vattenkur. Säsöng: 1 juni-1 sept. Prospekt portofritt från Kamrerarekontoret. Läkare: M. Matell.

LEDIGA PLATSER. Platssökande, begär prospekt samt gör er noga underrättad om Bröderna Bendtz' Språk- & Handelsinstitut

Anspråkslös, häst kristligt sinnad barn-kär flicka, kunnig i linne- o. enklare klädsom ss. barnkläder m. m. får nu plats. Svar till »D:r A», speceriboden 64, Mäst.-samuelsgat., Stockholm.

Göteborgs Högre Samskola. Kommer till instundande hösttermin att anställas en lektisslärarinna. Kompetens: fullständig utbildning (Kindergarten) och någon praktik.

Kungörelse. Platsen som stadssjuksköterska i Örn-sköldsvik kungöres härmed till ansökan ledig. Befattningen tillsättes för fem år i sänder med under denna period förbehållen ömsesidig uppsägningstid af tre månader.

Lärarinneplats. vid Majornas Elementarläroverk för flickor, Göteborg. Hufvudämnen: Matematik i de mellersta och högsta klasserna samt Franska språket i kl. VI-VIII.

Hälsövardsnämnden. Platsen som stadssjuksköterska i Örn-sköldsvik kungöres härmed till ansökan ledig. Befattningen tillsättes för fem år i sänder med under denna period förbehållen ömsesidig uppsägningstid af tre månader.

En undervisningsvan, allvarligt sinnad lärarinna, skicklig att undervisa i vanliga skolämnen, språk och musik, erhåller god anställning instundande hösttermin, att undervisa tvänne nioåriga flickor. Ansökningar, åtföljda af betygsafskrifter m. m. adresseras till L. Linder, Ljusne.

En lärarinneplats vid Ljusdals Enskilda Samskola med undervisningskyldighet i två lägsta förberedande klasserna ledig att tillträda vid höstterminens början. Lön 600 kronor. Ansökan före 15 maj till Styrelsens ordförande, adr. Ljusdal.

Lärarinna. skicklig att undervisa äfven mera försökna elever, i vanliga skolämnen, språk, musik och handarbete erhåller i medio af augusti plats i prästgård 1/2 mil från järnvägsstation. Anmälan med uppgift å löneanspråk samt referenser till Carl Cristenson, kyrkoherde. Seglora pr Fritsla.

Stadgad, undervisningsvan, häst musikalisk informator får plats genast i bättre hem på landet. Lön 250 kr. för kalenderår. Svar med fotografi och betyg insändes före 27 april und. adr. »1903», Nordiska Annonsbyrå, Göteborg.

SOM barnjungfru önskas en bättre, frisk, barnkär och vid barnvård van flicka ej under 25 år. Barnens ålder 3 månader, 5 och 6 år. Lön 100 kr. Ett godt och väntligt hem utloftas. Svar till »Barnkär 1903», Iduns exp.

Vid Filipstads Elementarskola för flickor (7 kl.) blifva med nästa läsårs början lediga: en lärarinnebefattning i hufvudsakl. historia, geografi och naturkunnet, hvar för lönen är 1,100 kr. med tvänne ålderstillägg å 100 kr. efter resp. 5 och 10 års väl visordad tjänstgöring, samt lärarinnebefattningen vid den förberedande skolan, hvar för lönen är 800 kr.

Sökande till den förra bör hafva genomgått Högre lärarinneseminariet, till den senare småskollärarinneseminarium samt helst äfven elementarskola för flickor. - Till styrelsen ställda ansökningar jämte nödiga kompetenshandlingar ingifvas före den 15 maj till dess ordf. K. O. Tellander.

Vid Vänersborgs elementarskola för flickor är plats ledig för en lärarinna med undervisningskyldighet i naturkunnet och matematik. Tillträdet sker vid nästa termins början och lönen utgör 1100 kr. pr år. Ansökning sker senast den 15 nästk. maj. Styrelsen.

Platsen som distrikts-sjuksköterska i Högsäters e. provinsialläkaredistrikt kungöres härmed ledig den 1 nästkommande maj. Lön 600 kr. för år samt 50 öre om dagen vid vård af icke farsotsjuka. Ansökan, åtföljd af präst- och läkarebetyg, intyg öfver väl vitsordad tjänstgöring å större sjukvårdsinrättning under minst ett års tid, däraf minst 4 månader säsom sköterska under eget ansvar, samt å epidemisjukhus under minst 1 månad, sändes till sköterskennämndens ordförande D:r Aug. Lindblom, adr. Högsäter.

Vid Lindesbergs Samskola blir till hösten en lärarinneplats ledig. Undervisningskyldighet hufvudsakligen i tyska, geografi och svenska. Lönen 1000 kr. Ansökningshandlingar insändas före 15 maj till Samskolans Styrelse.

PLATSSÖKANDE. Vårdinneplats sökes af medelålders, bildad änkefru i fint hem hos änking eller ungherre. Finnes barn utloftas kärleksfull omvårdnad. Van att handla tjänare. Fina referenser. Svar till »Verkligt duglig värdinna» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Bildad, musikalisk och huslig flicka af god familj önskar plats. Svar emotes snarast till »Elisabeth», Söderhamn.

Bildad flicka söker plats, kunnig i matlag., bak., sömnd, ordentlig, sparsam, glad. Svar »Villig, Duglig», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Lärarinna (vid samskola) önskar tillbringa sommarferierna i godt hem på landet möt det att gifva ett par lektioner dagligen. Ar tyska språket fullt maktigt. Undervisar i slöjd. Goda referenser. Vidare genom bref till »Frisk mod» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Plats sökes af en 33 års flicka som sällskap åt äldre dam. På lön fästes mindre afseende. Svar till »V», Iduns exp.

Ung flicka önskar plats i godt hem, som sällskap och hjälp. Kunnig i matl., bakn., klädningssömd, handarb., träsneideri. Svar till »Villig 22 år», Västerås p. r.

Ung kvinnlig sjukgymnast önskar under sommaren anställning i familj på landet eller och medfölja till badort. Svar till »Massös 1903», Iduns exp.

Stadgad, bättre flicka önskar plats antingen som värdinna, husföreständarinna eller att undervisa barn i ålder 7-9 år. Genomgått hushållsskola och småskolesemin. Undervisningsvan, kunnig i sömnd m. m. Svar till »Barnvån» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Plats hos aktningvärd familj, önskas af bildad 28-årig flicka som är fullt kunnig i hushålls skötande samt handarbeten och öfriga inom ett hem förefallande göromål. Svar till »H. L.» p. r. Falkenberg.

En ung, glad och hurtig sjuksköterska önskar medfölja herre eller dam till badort. Goda betyg finnas. Svar m. Eva Fröberg, Västerås.

Kvinnlig sjukgymnast önskar plats på landet eller medfölja till badort. Svar till »Van gymnast» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Å större herrgård önskar ung flicka af god familj mot fritt vivre undervisa i Nålseaker och folkdanser under en af sommarmanäderna. Svar märkt »M.» insändes till Iduns exp.

Ung bildad flicka önskar mot fritt vivre medfölja äldre dam på utrikes resa; eller ock plats som lärarinna i familj, som vistas utrikes. Goda rekommendationer. Svar till »Värmländska 19 år», Iduns exp.

En ung flicka af god familj, förlöfvad, önskar gå frun tillhanda i någon bättre familj. Vid lön fästes ett afseende. Svar emotes tacksamt af »E. J.», Rödbodtorget p. r., Stockholm.

Sjuksköterska med mångårig erfarenhet söker plats till sjukhem eller sjukvård i hem. Är äfven villig och kunnig i husliga sysslor. Betyg och ref. finnas. Svar t. »Sjuksköterska 29», Iduns exp.

26-årig, bättre flicka önskar till d. 1 aug. plats att på egen hand förestå ett enkelt hushåll hos tjänsteman. Sv. t. »1903», Östanå p. r.

UTI ett enkelt och godt (häst troende) hem på landet önskar en vid elementarundervisning van lärarinna plats till höstterminen eller förr. Goda rekommendationer från fleriårig verksamhet finnas. Svar torde godhetsfullt sändas till »A. W. 40», tidningskont. Observatorieg. S, Sthlm, f. v. b.

I GODT, trelligt hem önskar ung, bildad flicka af god familj plats som hjälp och sällskap. Ar intresserad af hushållsgöromål. Någon lön önskas. Svar till »Musikalisk», Cimbrishamn, p. r.

Informator. Fattig studerande söker plats som informator. Utm. bet. från två förut innehafda informatorplatser. Ref. torde benäget sända svar till »Theodor», Lund p. r.

Bättre flicka, något musikalisk, som genomgått 6 klasser vid läroverk samt kurs i såväl klädsömd som matlagning, söker plats som sällskap och hjälp. Sv. t. »M. 22 år», Törebodad p. r.

Privatvård önskas af ett sjukhusbiträde. Prima ref. finnas af läkare. Äfven van vid sinnessvård. Sv. t. »Van», Iduns exp.

I FIN familj, som vistas på landet, önskar en flicka plats under sommaren att undervisa i sång och piano. Ar f. d. elev af Musikal. Akad. och Signe Hebbe. Sv. till »L. H.», Iduns exp.

En bildad, tysk dam, som talar engelska och franska, söker till juni plats i god familj, i närheten af Stockholm eller Göteborg, som sällskapsdam eller för 1 å 2 barn. Bästa ref. och betyg kunna presteras. Svar till »M. G.», Iduns exp.

19-års flicka, något kunnig i matlagning och bakning, önskar plats med eller utan lön, i hushåll, där tillfälle gifves att lära mera. Svar till »A. 19», Vingaker p. r.

Husföreständarinneplats eller som sköterska och sällskap åt sjukling sökes af 34-årig flicka med erfarenhet från mångårig dylik verksamhet. Goda ref. finnas. Sv. t. »Småländska», Iduns exp.

Bildad, musikalisk flicka söker plats, nu genast som sällskap i bättre familj. Svar tortast möjligt till »Lilian», Karlshamn p. r.

En tjuguarig flicka, som genomgått lärarinnekurser i slöjd och handarbete, önskar under sommarmån. komma i familj för att meddela ungdom undervisning. Sv. t. »Hyvelbänk», Iduns exp., Sthlm.

En ung, hurtig flicka, af god familj, samt från landet, önskar plats i bättre hem som hjälp åt husmodern. - Ar kunnig i matlag. och bak., handarb. och sömnd. - Små pret. Sv. emotes till »23 år», Iduns exp.

En ung man af god familj önskar anställning under sommarmanäderna som musiklärare, mot fritt vivre, i ett bildadt hem. Referens: herr Lennart Lundberg, 23 Banergat., Stockholm. Svar till »Pianist», Iduns exp., Sthlm.

En seminariskt bildad flicka önskar plats i familj för att undervisa i vanliga skolämnen eller säsom sällskap åt ett fruntimmer. Ar äfven villig deltaga i hushållsgöromål. På lön fästes ett stort afseende. Svar märkt »1903», Själeved p. r.

Exam. kv. sjukgymnast önskar till sommaren plats hos läkare eller i familj. Svar till »Sjukgymnast», Söderköping p. r.

Elev i matlagning mottages instundande sommar på herregård i mellersta Sverige. Handledning meddelas af hushållerska, som länge haft plats i finaste kök. Ansökan åtföljd af fotografi och rekommendationer insändas till »Elev» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Angenäm sommar. Inackorderingar mottagas på längre eller kortare tid å landegendom, utomordentligt naturskönt belägen i norra Småland, vid skog och sjö. 1 1/2 mil från järnvägsstation, 1/2 mil ifrån post- och telefonstation. Badhus, fiske, piano. Tillfälle att tala tyska. Godt bord. 60 kr. per månad. Svar till Fru B. Kittel, L:a Tolabo, Botnaryd.

Svensk-engelsk familj som äger en mycket vackert belägen och komfortabel villa med stor trädgård i mellersta Sverige önskar emottaga 2 å 3 sommarvärdar, som vilja lära sig engelska språket. Pris 85 kr. i månaden. Svar till »W. G. 85» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

UNG MAN önskar under maj månad inackordering på landet, i närheten af skog och sjö, helst i bildad familj, där ungdom finnes. Svar m. pris o. andra upplys. n. t. »Tjänsteman 1903», p. r. Norrköping.

OBS! För resande till Göteborg. Undertecknads Hotell Pensionat, Viktoriagatan 3, beläget i Göteborgs vackraste stadsdel, rekommenderas som en angenäm bostad för längre eller kortare tid. Table d'hote och å la carte servering. Café och festväning. Hel inackordering. Förutbeställning å rum emottages tacksamt. Elegant och förstklassigt. Vördsamt Anna Öster.

Rikstel. 52 69. Två husliga flickor önska komma i praktiskt familj, helst på landet i trellig trakt. En för att mot fritt vivre lära hushåll, en som inackordering under en månad mot lägsta afgift. Svar före 1 maj till »23, 26» Örebro p. r.

En 17 års musikalisk flicka önskar komma i ett trelligt hem på landet, helst där ungdom finnes, för att mot någon betalning lära sig hushåll. Svar emotes till »G. 17» p. r. Eslöf.

Plats säsom betalande hushållselev å större gård eller prästhus i södra Sverige sökes genast eller i närmaste tiden af en landbrukadotter. Svar märkt »S. p. r. Sölvesborg

En 21-årig flicka önskar inackordering i bättre familj, där umgänge finnes, i lillig trakt (häst större herregård), hvarest tillfälle gifves att få lära sig alla husliga göromål. Svar jämte pris pr månad emottages, märkt »21 år», Sk. Dagbladets annonskontor, Malmö.

Rekreationshem och pensionat i det natursköna Sunne i Fryksdalen, Värmland, öppnas 1 juni. Talas äfven tyska. Närm. upplys meddelas fru Josefine Hörhamner Sunne.

En snäll och enkel flicka, som är villig att vara till någon nytta i ett mindre hem på landet, ett par timmars järnvägs- eller ångbatsresa från Stockholm, erhåller god inackordering. Pris pr halft år 200 kr. Svar märkt »S. E.», Iduns exp.

UNDER sommarmanäderna önskar ung flicka inackordering i ansedd familj, där ungdom finnes och goda musiklktioner kunna påräknas. Svar till »L. J.», Ljungby p. r.

En ung flicka önskar komma i ett godt och trelligt hem, för att få vara frun behjälplig i allt hvad som inom hemmet förekommer. Ar kunnig i musik samt finare handarbeten. Villig att betala något. Svar till »Familjemedlem», Iduns exp.

På vacker egendom i norra Småland vid anhaltstation å Östra Centralbanan, samt intill sjö och skog, kan billig inackordering för damer och herrar erhållas under sommaren. Svar till majorskan M. Braun, Fogelhem, Södra Vi.

En UNG, bättre flicka önskar komma i en verkligt fin familj för att grundligt lära allt hvad till ett väl ordnad hushåll hör. Sökanden önskar få anses som familjemedlem. Svar m. prisuppgift för månad till »Astrid», Iduns exp., Sthlm.

Dalarne. Marielund, härligt beläget vid Dalälven, nära Leksand. Inackordering fr. 60 kr. pr mån. Adr. fröken N. Ulander, Gagnef.